זון אויפגאנג — 7.07.
זון אונטערגאנג — 6.14.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאָג

אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
קלאר און מילד

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 45. Winnipeg, Tues. March 4, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג דינסטאג ד׳ אדר, תר״ץ.

אויפלייזונג פון יעווסעקציע באשטעטיקט

דאס איז א טייל פון דער אלגעמיינער רעאָרגאניזאציע פון דער פארטיי, זאגט „אקטיאבר״ — די צייטונג זאגט אז אידישע קאָמוניסטן זיינען ניט צופרידן, אבער זי גלויבט, אז די אידישע לאגע וועט זיך דערמיט פארבעסערן, ווייל „די לאסט וועט פאלן אויף דער גאנצער פארטיי״ — גרויסע צאל חפצים, באהאלטן אין די שולן, קאָנפיסקירט — רייזין, לייוויק, אפאטאשטן, האלפערין, ראבאי, מאני לייב, קאברין און ליבין דערקלערט פאר „פאשיסטן״.

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו „דאס אידישע וואָרט״ פון „איטא״)

מאקווע, מארט 4 (איטא). — גרויס אומצופרידנהייט הערשט צווישן די אר־דישע קאָמוניסטישע פירער אין פארבינ־דונג מיט דער אויפלייזונג פון דער יעווס־סעקציע.

דער מיינסקער „אקטיאבר״ האט נעבטן צום ערשטן מאל אפיציעל באשטעטיקט, אז די יעווסעקציע איז אויפגעלייזט גע־וואָרן פון׳ם צענטראלן קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פארטיי, און דערקלערט, אז דאס איז א טייל פון דער אלגעמיינער רעאָרגאניזאציע פון דער פארטיי מאשי־נעריע. די צייטונג זאגט צווישן אנדערש: „מיר הערן צווישן אונזערע אידישע קאָמוניסטן שטימען פון אומצופרידנהייט, א סך יעווסעקן טייטשן עס פאלש אויס, אז דערמיט וועלן די אידישע אקטיוויסטען אָפּגעשוואכט ווערן. מיר מוזן אבער באַ־מערקן די פאנישע שטימונג פון אנטוי־שונג״.

דער „אקטיאבר״ גיט צו, אז מיט דער אפשאפונג פון דער יעווסעקציע וועט די אידישע לאגע אָן צווייפל פארבעסערט ווערן סיי געועצלאך און סיי עקאָנאָמיש, ווייל די גאנצע פארטיי, אנשטאט דער יעווסעקציע אליין, וועט זיין פאראינטע־רעסירט אינ׳ם אידישן לעבן, און — „זי וועט אזוי דירעקט טראָגן די לאסט פון הילף פאר די אידישע מאסן״.

מאסקווע, מארט 4 (איטא). — די רע־דאקציאנעלע ביורא פון דעם אידישן פאר־לאג „אידישער ארבעטער״ האט באשלאסן צוריקצוציען זיין פריערדיקן באשלוס ארויסצוגעבן צווישן אנדערש, די ווערק פון די אמעריקאנער אידישע שריי־בער, לייוויק, אפאטאשו, מ. ל. האלפע־רין, ראבאי, מאני לייב, קאברין און ליבין. אנשטאט זיי ווערן פון דעם פארלאג ארויסגעגעבן די ווערק פון מ. אלגין און משה נאדיר, וועלכע זיינען פריער נים גע־ווען איינגעשלאסן אין זיינע פלענער.

די ענדערונג איז געמאכט געווארן צור ליב דעם, ווייל די דערמאנטע באיקאָטיר־טע שריבער באלאנגען צום „סאציאל פאר־שיסטישן לאגער״.

מאסקווע, מארט 4 (איטא). — א פראָ־צעס וועט פארפירט קענען דעם רב פון דעם אידישן אוטאָנאָמען געביט פון נייר־זלאטאפאל. די קאָלעקטיוויזירונג בריגאָ־דע פון כארקאָווער „שטערן״, וועלכע איז אנגעקומען קיין נייזלאטאפאל אכטונג צו נעבן אויף דער קאָלעקטיוויזאציע אין די אידישע קאָלאָניעס, זאָל האבן געפונען אינ׳ם רב׳ם הויז באהאלטן הונדערט פוד ווייץ.

נאך א בריגאדע בארכטעט פון כמעל־ניק, ווייצער קריזן, און זי האט געפונען אין שול באהאלטן איבער הונדערט גאָל־דענע אויריגנלאך און א סך זילבערנע אר־טיקלען, איינשליסנדיק לייכטער. די ברי־גאדע האט דאס אלץ קאָנפיסקירט, ווייל, ווי זי זאגט, זיי באאלגנען צו פריוואטע אידן וואס האבן זיך געוואלט אויסדרייען פון צו צאָלן אלטע חובות פאר שטייערן, און זיי האבן באהאלטן זייערע ווערטפולע חפצים אין די שולן.

טויזנטער לייכטער, גאָלדענע אויריגנ־לאך, זילבערנע חפצים און סאמאוואר־קומען ווייטער אריין פון אידישע הייזער אין ווייס־רוסלאנד פאר אינדוסטריאליזא־ציע.

מאסקווע, מארט 4 (איטא). — עס איז אוממעגלאך צו אויספארשן די ידיעה וועגן די 70 פארברענטע ספר־תורה׳ס אין באכ־מוט (ניט אין באטום, ווי ס׳איז על־פי טעות געווען געמעלדעט) ווייל פארן אהין קאסט צו טייער און צו טעלעגראפירן אהין וועגן דעם אין אוממעגלאך.

אין קווינס טעאטער

מארגן, מיטוואך אוונט, וועט די קווינס טעאטער טרופּע אויפפירן אויף דעם אל־געמיינעם פארלאנג „די שטראָף פון נאָט״ קאָמעדיע דראמע אין דריי אקטן, אויפ־געפירט פון לואיס קרעמער צוזאמען מיט פלאָרענס וויינס, משה אוישער און דעם גאנצן אנסאמבל.

כ״י צו געבן אלע קווינס טעאטער פאטרָניזירער א געלעגנהייט צו זעען די דאזיקע קאָמעדיע־דראמע האט די פאר וואלטונג באשלאָסן צו שפילן מיטוואך אוונט — דאמען פריי, און די טרופּע דערווארטעט אז די קווינס טעאטער פאט־ראָניזירער וועלן אויסנוצן די דאזיקע גע־לעגנהייט און זיי וועלן קומען אין מאסן צו דער דאזיקער פארשטעלונג.

דרום אפריקע שטעלט פאקטיש אָפּ אידישע אימיגראציע

קאפשטאט, דרום אפריקע, מארט 4 (איטא). — דער קוואטא ביל, וואס שטעלט פאקטיש אָפּ די איינוואנדערונג פון דרום און מזרח אייראָפּע פון וואנען אידישע אימיגראנטן קומען, איז דורכגע־נאנגען אין הויז אין דער דריטער פארלע־זונג. דערמיט ווערט די אידישע איינוואנ־דערונג קיין דרום אפריקע פאקטיש אָפּגע־שטעלט.

דער סעקרעטאר פון אידישן דעפּוטאטן קלוב האט פארגעשלאָגן, אז מאי דער ער־שטער, וועגן דער געזעץ דארף אריין אין קראפט, זאָל דערקלערט ווערן פאר א טאג פון טרויער און תפילות.

(:-:)

טרייסטן זיך דערמיט, וואס יהודי מנוחין האט „נארדישן אויסזעען״

פיטסבורג, מארט 3 (איטא). — יהודי מנוחין, דאס וואוגדער־קינד וואס שטו־דעמט אויף די וועלט מיט זיין פידל־שפילן, איז „א געבארענער פון פאלעס־טינער אידישע עלטערן. ער האט אבער בלאנדע האר און א נארדישן אויזעען״.

אזוי שטייט עס אינ׳ם פראגראם פון דעם קאָנצערט וואס יהודי מנוחין גיט דא. דער הויגער י. מ. א. וואכנבלאט שרייבט וועגן דעם אונטער׳ן קעפל „א פאלעסטינער נארדיק״: „דער שרייבער פונ׳ם פראגראם האט אפנים געדארפט אויסקויפן דעם אידישן חטא זיינעם מיט א נארדישן אויסזעען״.

די צייטונג גיט צו: „אט די באמער־קונג אויפן פראגראם צווינגט אונז צו פארטראכטן זיך״.

רבי זלאָטניק האלט היינט לעקציע וועגן ציוניזם אין איצטיקן מאָמענט

רבי י. ל. זלאטניק

רבי זלאָטניק וועט דא היינט, 8.30 אוונט, אין ציון זאל, האלטן זייער אן אינטערעסאנטע לעקציע אויף דער טעמע „דער ציוניזם אין איצטיקן מאָמענט, אין דער ליכט פון די לעצטע געשעענישן״.

די לעצטע אויפטרייסלונגען אין ארץ־ישראל און אינ׳ם ציוניזם גופא, וואס האבן געשאפן, ווי עס זעט אויס, א קרי־זיס אינ׳ם ציוניזם, און די פראגע ווי זיי האבן זיך באמת אָפּגערופן אויף דער באוועגונג, וועט פון אים באלויכטן ווערן דערווייל.

שריפה פאראורזאכט פיל שאדן אין סאסקאטשעוואן שטעטל

מארקינטש סאסק., מארט 4. — דער היינער דריי שטאָקיקער האטעל, דער טע־לעפאָן עקסטענדזיש, און א רעסטאראן זיינען דא פארברענט געווארן אויף איש. דער פארלוסט ווערט אָפּגעשאצט אויף איבער פופציק טויזנט דאָלאר.

די שריפה האט זיך אָנגעפאנגען אין קעלער פון האטעל. די אורזאך איז דער־ווייל אומבאקאנט. די פייער־לעשער האבן ענערגיש געקעמפט צו קאָנטראָלירן דעם פייער.

אלע געסט אין האטעל האבן זיך באר־צייטנס גערעטעט.

רעכטע ארבעטער אטאקירט און פאר־וואונדעט פון לינקע אין ווארשע

ווארשע, מארט 3 (איטא). — פריי־טאג, שבת און זונטאג זיינען דא אָנגע־נאנגען די אטאקעס פון די אידישע אר־בעטער, וואס באלאנגען צום רויטן פּראָ־פעסיאָנאלן פאראיין, אוי חדי מיטגלידער און רעכטן פאראיין, ווייל די לינקע האבן געפאָדערט, אז אין דער שיך־פאבריק פון שמחה לאפאסין זאָלן באשעפטיקט ווערן כלויז לינקע.

די לינקע האבן ערנסט פארוואונדעט משה קליינמאן, שמחה לאפאסין, בנימין גאלדסאן, בערל גאלאפקין. לאפאסינ׳ס פאבריק איז אינגאנצן פארניכטעט גע־וואָרן.

ווארשע, מארט 3 (איטא). — דער אמעריקאנער קאָנסולאט האט געבעטן דעם ראבינאט צו זיין פאָרויכטיק אין ארויסגעבן חופה און קדושין צו אמעריי־קאנער בירגער כדי צו פארהיטן זיך פון ווייטער שקלאפעריי און אימיגראנטן שמוגלער.

דער לאטוויצער רבי ר׳ חיים־שמואל ווייגבערג, איז געשטאָרבן אין עלטער פון אכציק יאר.

לעמבערג, מארט 3 (איטא). — א שריפה האט פארניכטעט האלב פונ׳ם שטעטל טאפאראוו, צענטליקער אידישע פאמיליעס זיינען געבליבן אָן א דאך אויבן בער׳ן קאָפּ.

די „חבימה״ איז אָנגעקומען פאר א צאל אויפפירונגען אין פּוילן.

טאָרדיא דערווארט מא־יאָריטעט פון 40

פאריז, מארט 4. — אנדרע טארדיא, וועלכער האט ווידער פארמירט א נייעם קאבינעט, דערווארט צו האבן א מאיאָרי־טעט פון 40 אין הויז. זאָל זיין רעגירונג גוטגעהייסן ווערן, וועט ער שבת זיין צור־ריק אין לאנדאן פאָרצוזעצן די פלאָטן קאָנפערענץ וואס איז איבערגעריסן גע־ווארן מיט צוויי וואָכן צוריק צוליב דעם רעגירונגס קריזיס אין פראנקרייך.

קישינעווער אידן אויפ־גערעגט קעגן רעגירונג

קישינעוו, מארט 3 (איטא). — די טע־אָלאָגישע סטודענטן וועלכע האבן אנ־מעלט טעראָריזירט די אידישע באפעל־קערונג זיינען אלע באפרייט געווארן פון דעם גערעכט. וואס האט געשאפן זייער א שווערע שטימונג ביי דער אידישער באפעלקערונג. עס שאפט זיך איצט אן אפּאזיציע קעגן דעם, אז די אידן זאָלן ניין האנט־אין־האנט מיט דער רעגירונגס פּארטיי אין די קומענדיקע מוניציפּאלע וואָלן.

(:-:)

טריפה דערווארט מא־יאָריטעט פון 40

פאריז, מארט 4. — אנדרע טארדיא, וועלכער האט ווידער פארמירט א נייעם קאבינעט, דערווארט צו האבן א מאיאָרי־טעט פון 40 אין הויז. זאָל זיין רעגירונג גוטגעהייסן ווערן, וועט ער שבת זיין צור־ריק אין לאנדאן פאָרצוזעצן די פלאָטן קאָנפערענץ וואס איז איבערגעריסן גע־ווארן מיט צוויי וואָכן צוריק צוליב דעם רעגירונגס קריזיס אין פראנקרייך.

אנב - אורחא

פון מארק

אין רעדאקציע פון דאס אידישע וואָרט ווערן אפט געבראכט בריוו פון קרובים אין רוסלאנד, אין וועלכע מען דערציילט, — אפטער מיט אנצוהערענישן און מיט פינטעלאך, ווי מיט אפענע דבורים, וועגן דער טראגישער לאגע זייערער.

דער אמת איז, אז צווישן אלע בריוו זיינען דא זייער זעלטן אזעלכע, וועלכע דריקן אויס צופרידנהייט מיט דער לאגע. אמווייניקסטנס האב איך נאך ניט געד־לייענט קיין בריוו פון דעם צווייטן סארט, אויסער איינעם, אין וועלכן עס וואָרט אויסגעדריקט די גרעסטע באגייסטערונג פאר דעם סאָוועטישן רעזשים, — אבער דער דאזיקער בריוו איז געווען פון א הויכן סאָוועטישן באאמטן צו זיינע קרובים דא אין שטאט.

כמעט אלע אנדערע בריוו פון רוסלאנד וועלכע ס׳איז מיר אויסגעקומען צו לייע־נען, זייגען אדער זייער דיפּלאָמאטיש, און דערציילן בלויז מיט אנצוהערענישן אז עס לעבט זיך דארט זייער שווער, אדער זיי ווארפן אוועק די מורא און שרייבן הויך „מוואלה, ראטעוועט!״.

* * *

נאטירלאך, מיינט דאס בשום אופן ניט אז דאס אידישע לעבן אין סאָוועטן־פאר־באנד איז לויטער אומגליק, לויטער אונ־טערגאנג, — ניכער מיינט עס, אז די וואס לעבט זיך נישקשה אונטער׳ן סאָ־וועטישן רעזשים שרייבן א סך וויניקער צו זייערע „בודזשואזע״ קרובים אין אמע־ריקע . . . אוז אפשר אויך דאס, וואס די וואס קרינן בעסערע בריוו פון דארטן רעכענען ניט פאר נויטיק צו קומען מיט זיי אין רעדאקציע.

איך גלויב, אדרבא, אז גאר א סך אידן זיינען זייער צופרידן מיט דעם סאָוועטיש־רעזשים, ווייל זיי לעבן אונטער אים בע־סער, ווי אונטער דעם פריערדיקן רעזשים.

אנדערע, קאן זיין, לעבן אביסל ערגער, אבער זיי זיינען פארט מצדיק דעם דין,— פארט־דערלעבט זיך אז א נקמה אן דעם אויסגעדריקט צאריזם, און דאך לייגן איצט אלע גלייך די ציין אויס׳ן פאליצע. דער־צו זיינען דא אויסזיכטן, האפענונגען אויף בעסערע צייטן.

אבער דאך מוז מען קומען צום שלום פון די בריוו, — נאך מער ווי אין די צייטונג ידיעות פון רוסלאנד, — אז עס הערשט דארט אן א ברעג אומגליק און עלנד, און האפענונגסלאָזיקייט, און פאר־צווייפלונג, און אוממענשלאכע און אבסאָ־לוט אומנוטיקע נגישות און פארפאָלגונ־גען, וואס מאכן א שוידערלאכן איינדרוק.

* * *

אט בריינגט מען מיר א בריוו פון א רב פון א פאראליער שטעטל.

דער בריוו איז געשריבן לכתחילה מיט רויטע טינט, אבער ווערט איבערגעריסן אינמיטן און ווערט שוין ווייטער געשריבן מיט שווארצע טינט, — אין מיטן שרייבן דעם בריוו, דערקלערט דער רב, איז מען איבערגעפאלן זיין הויז און מען האט געמאכט ביי אים א הויז־זוכעניש (אביסק). דעם בריוו האט ער געמוזט שנעל באהאלטן און פארענדיקן אים ביי אן אנדער געלעגנהייט.

אין דעם בריוו, וואס אטעמט מיט איפרכטיקייט און — מיט פארצווייפ־לונג, ווערט דערציילט ווען די גוואלדיקע גישות וואס ער און די אידישע באפעל־קערונג בכלל מוזן אויסשטיין, דעם הונ־גער אין שטעטל, ווי מען האט אים און אנדערע רבנים בארויבט פונ׳ם רעכט צו קריגן בריוו און געלט חוץ פּאסט, און אזוי ווייטער.

אבער דאס „אינטערנאסיאָנאלע דער־ביי אזוי, — אויב מען קאן דאס אזוי אנ־רופן, — איז זיין באהויפטונג, אז מען קומט צו אים אלע מאג מיט׳ן פארשלאג... ער זאל לייענען אין גאט בפרחסיא, און דאן וועט מען זעען וואס מען קאן טאן פאר אים!

* * *

אבער עס וואלט געווען א טעות צו מיינען, אז אט די אוממענשלאכע רדי־פות האבן צו טאן בלויז מיט רעליגיע.

די עקאָנאָמישע רדיפות קענען די גע־וועגענע הענדלער און היינטיקע „כפּול־שמונה״ריקע דלפנים זיינען אפשר א סך ערגער. ווי די רעליגיעזע רדיפות, — באמת די לעצטע האבן דעם פאסט און זיינען פארבינדעטע פון אלע רעליגיעס אין פון מענשן וואס אינטערעסירן זיך בכלל ניט מיט רעליגיע, ניט גערירט ביז די טיפענישן פון זייערע נשמות . . .

(אפשר איז דאס דערפאר, וואס זיי געפונען עקאָנאָמישע דריפות אין גוטער אָרדענונג ?)

אַרויסרייסן ביי מענשן דעם שטיקל ברויט פון מויל און אָפּשניידן פון זיי יעדן וועג צו פארדינען א שטיקל ברויט, — פון זיי און פון זייערע קינדער, — דערפאר וואס זיי זיינען, אונטער׳ן דרוק פון די אומשטענדן, געווען הענדלער, — ניט צולאָזן זיי און זייערע קינדער צו קיין ערלאכער ארבעט כאָטש זיי גייען אויס נאך דער געלעגנהייט צו טאן ארבעט, וואס קאן זיין בארבארישער ?

* * *

גו, די סאָוועט רעגירונג כאפט זיך פון־צייט־צו־צייט און האלט צוריק די קינ־דערלאך פון „עשטיפן זיך״ צו פיל, אין דעם ענין פון די דעקלאסירטע האט זי זיי געגעבן א שטרייגנען אויסרייד און האט אראָפּגענומען דעם חרם פון גרויסע קאטע־גאריעס דעקלאסירטע.

אין דעם ענין פון רעליגיעזע רדיפות איז זי אויך אמסיסטן מער א „נייטראַ־לער״ צושייער.

נו, א לאנג איר כאטש דערפאר . . .

„מיר זיינען גרייט צו רעזיגנירן אויב אמעריקאנער ציוניסטן פארלאנגען עס״, זאגט לואיס ליפּסקי

לואיס ליפּסקי

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך „איטא״)

ניו־יארק, מארט 4 (איטא). — „דיי איצטיקע אמעריקאנער ציוניסטישע אר־מיניסטראציע וואלט ניט פארבליבן אין אמט קיין פיר שעה צייט, ווען זי זאָל דערפילן אז די אמעריקאנער ציוניסטן זיינען קעגן איר״, — האט לואיס ליפּסקי דערקלערט אויף דער קאָנפערענץ פון ניו־יארקער ציוניס־ישער דיווזיזיע לעצטן אוונט.

ליפּסקי האט געענטפערט די צאלרייכע קריטיקער וואס האבן אטאקירט די ציו־ניסטישע פירערשאפט, סיי די אמעריקא־נער, און סיי די אויסלענדישע.

„דער ציוניזם געפינט זיך אין א קרי־טישן מצב״, האט ער געזאגט, „דאס איז א רעזולטאט פון די אראבישע ראיאט לעצטן אוונוסט, וועלכע האבן געענדערט די גאנצע ציוניסטישע פּסיכאָלאָגיע. די אראבער זיינען אויסן געווען ניט בלויז אויסצומארדן עטלאכע צענדליק אידן, נאר אָפּצושוואכן די מאָראל פון דער באוועג־נונג״.

מאג אין פּוילן איז איין מיליאָן דערוצירט צו הונגען טויט. נאך א מיליאָן מאטערס זיך צווישן לעבן און טויט, ווי א רעזול־טאט פון דער דרייפאכער רעגירונגס פּראָג־ראם: שווערע שטייערן, פאראכטישע אויס־שלוסונג פון באשעפטיקונג אין רעגירונגס אינדוסטריעס און קאָאָפּעראָטיוון און דיס־קרימינאציע קענען איזך אין די בילדונגס אינסטיטוציעס.

די קאָנפערענץ האט אויך באשלאָסן אויפצופאדערן די דזשאינט דיסטריביו־שאן קאָמיטע צו זאָל זיך באראטן מיט די פּוילישע אידן ווען זי וועט פארטיילן איר בודזשעט.

א רעלעגאציע פון די פּוילישע אידן און פונ׳ם אמעריקאנער אידישן קאָנגרעס וועט אויף פארערן אויף דער וואשינגטאנער קאָנפערענץ פון דער דזשאָינט, אז פיערע פון די פּוילישע אידן זאָלן איינגעלאדן ווערן קיין אמעריקע פאר דעם צוועק.

די רעלעגאציע איז אויסגעקליבן גע־ווארן צו שטעלן די דאזיקע פאדערונגען צו דער קאָנווענשאן פון דזשאינט, וואס עפנט זיך אין וואשינגטאָן מארט 9ן.

(:-:)

ארוואָקאטן צוזאמענפאר אוונוסט 15טן

טאָראנטאָ, מארט 4. לויט א באשלוס אנגענומען פון דעם עקזעקוטיוו קאונסיל פון דער קאנאדער „באר״ אסאָסיאציע, ווערט אין טאָראנטאָ פארקומען א צוזא־מענפטאָר פון אלע קאנאדער ארוואָקאטן, דעם 15טן און 16טן אוונוסט.

קישינעווער פאליציי האט מיטגעהאָל־פען פאָגראָמשטשיקעס, זאָגן מיטגלי־דער פון רעגירונגס פארטיי

בוקארעסט, מארט 4 (איטא). — א זיינען פּראָצעסירט געווארן, האבן דער־בעסאראביער קאָמיטעט פון דער רעגי־רונגס פארטיי, אנגעפירט פון פּראָפעסאָר סטערע און פון מיניסטער העליפּא האט טעלעגראפירט צו פּרעמיער מאניו אין פארבינדונג מיט דער באפרייאונג פון די סטודענטישע כוליגאנעס, וואס האבן מיצירט פון דער אנטי־אידישע עקסצעסן:

„די באריינגונגען אונטער וועלכע דער פּראָצעס פון די אנטיסעמיטישע כוליגא־נעס, וואס האבן זיך באטייליקט אין די קישינעווער אומרוען פון פעברואר 11טן, זיינען פּראָצעסירט געווארן, האבן אין איינע פון די פאָפּולערסטע און שענסטע מיידלאך אין שטעטל אין מאָמענטאל געשטארבן פון א קויל, וואס האט זי געטראָפן א שלאָפענדיקע אין איר בעט.

די קויל פון א ביקס האט דורכגעלע־כערט דאס ווענט פון איר קאזינס שלאָף צימער, קארל ווייגמאן, 40 יאר אלט, לויט א דערקלערונג פון דער פּאָליציי.

ווייגמאן איז געקומען שפּעט ביינאכט אהיים א שיכור׳ער און ער האט אויסגע־שאָסן פון זיין ביקס אין א פארזוך צו באגיין זעלבסטמארד. די קויל איז אבער אוועק אין אָן אנדער ריכטונג און האט דורך דער וואנט געטראָפן זיין קוזינע.

די פּאָליציי האט געפונען ווייטמאנ׳ען א שלאָפענ־ריקן אין זיין בעט, ניט וויסנדיק פון דער טראגעדיע וואס דער שאָס פון זיין ביקס האט פארורזאכט.

(:-:)

זאמלונג פאר פרייהייט טעמפּל ביבליאָטעק מארט 30טן

א הויז־צו־הויז זאמלונג פאר דער פריי־הייטס טעמפּל ביבליאָטעק וועט דורכגע־פירט ווערן זונטאָג, מארט 30טן. פריינט־לאכע אָרגאניזאציעס זיינען געבעטן צו האלפן דאס אין זיינען.

ווייל באגיין זעלבסטמארד, אָבער קויל טויטעט זיין קוזינע

נוארק, נ. י., מארט 4. — עדיט בראון 18 יאר אלט, איינע פון די פּאָפּולערסטע און שענסטע מיידלאך אין שטעטל איז מאָמענטאל געשטארבן פון א קויל, וואס האט זי געטראָפן א שלאָפענדיקע אין איר בעט.

די קויל פון א ביקס האט דורכגעלע־כערט דאס ווענט פון איר קאזינס שלאָף צימער, קארל ווייגמאן, 40 יאר אלט, לויט א דערקלערונג פון דער פּאָליציי.

ווייגמאן איז געקומען שפּעט ביינאכט אהיים א שיכור׳ער און ער האט אויסגע־שאָסן פון זיין ביקס אין א פארזוך צו באגיין זעלבסטמארד. די קויל איז אבער אוועק אין אָן אנדער ריכטונג און האט

נעזעלשאפטלאכער קאלענדאר

דינסטאָג, מארט 4

דר. וויקטאָר: „נייע צייטן און נייע קראנקהייטן״. ביי פּראָפעסאָר פרויען 8 אוונט, אין פּרץ אינסט.

אלגעם. פארזאמ. פון יונגע פרויען סיסטערהוד, 2.30 נ. מ. אין י. מ. ה. א. זאל.

דר. הענעל ביי מוטער־פאראיין פון ארב. רינג שול וועגן טובערקולאָזיס, 8.30 אוו., אין פרייהייט טעמפּל.

שטודיר קרייז פון לינקע פּוע״צ (ארב. באוועגונג) 9 אוונט, אין פּרץ־אינסט.

מיטוואָך, מארט 5

לייגן קרייז פון מוטער פאראיין פון פּרץ־שול, ביי מרס. דאזאר, 306 פּרי־טשארד עווע., 2.30 ביי־טאָג.

י. א. טשערניאק: וויכטיקע פאסירונ־גען פון „1929״ ביי מוטער פאראיין פון פּרץ־שול, 8.30 אוונט, אין שול.

טיי פון ליידיס אקז. פון היב. סיק בענ. סאס. פאר ת״ח, 2 ביז שפּעט, אין ת״ח.

פארזאמ. פון בנות־שלום, 8.30 אוונט, אין שטיימאנס האל.

זיצונג פון איקאר עקזעקוטיווע, 8.30 אוו., אין פרייהייט־טעמפּל.

דאָנערשטאָג, מארט 6

איקאר עקזעק. זיצונג מיט ל. טאלמי, נעג. סעק. 8.30 אוו., אין פרייהייט טעמפּל

פרייטאָג, מארט 7

טאלמי ביי מאָסן־פארזאמלונג (אויפז. איקאר) 8.30 אוו., אין פרייהייט טעמפּל.

שבת, מארט 8

נאצ. פאנד „שאוער״ אין נאָמען פון פעני ראסין, 8 אוו., אין ציון זאל.

באנקעט לכבוד ל. טאלמי, 9.30 אוו., אין פרייהייט טעמפּל.

זונטאָג, מארט 9

ארב. רינג שול קינדער־קאָנצערט 3 נ.מ. אין קווינס טעאטער.

קאָנפערענץ פון ארג. און יחידים פאר איקאר, 10 פרי, אין פרייהייט טעמפּל.

טאנץ פון בנות־ציון, אין פּרץ־זאל.

טיי פאר בנסת ישראל סיסטערמוד ביי מרס. מ. קאָהען (טעלמא סלאוווסקי), 278 פאוערס סט., 2.30 ביז שפּעט.

„סילווער טי״ פאר דער ת״ח, 2 ביז 12 נ.מ., אין נייער ת״ח.

מיטינג פון „בני־יעקב״, 2 נ.מ., אין נייער ת״ח.

זונטאָג, מארט 16

הויז־צו־הויז זאמלונג פון איקאר.

וויניפּעגער מיידל האט חתונה אין ניו־יארק

ניו־יארק, מארט 3. — מיס בעלא גלאבערמאן, 26 יאר אלט, פון 26 באַ־ראוס קאורט, ווינינפּעג, און אייב י. גלאָ־בערמאן, 27 יאר אלט, א פארמער פון וואובארן נ. י. האבן דא היינט ארויס־גענומען א לייסנס צו חתונה האבן ביים ניו־יארקער שטאט קלערק.

מיס גלאבערמאן איז געבארן געווארן אין רוסלאנד. זי איז די טאָכטער פון מר. און מרס. סיימאן און ניטל גלאבערמאן פון ווינינפּעג. איר חתן, מר. גלאבערמאן איז אויך געבארן געווארן אין רוסלאנד. ער איז דער זון פון מארים און רבקה גלאבערמאן.

גרויס טאָראנטאָ פארמאגט איצט א באפעלקערונג פון 826 טויזנט און 186 נפשות, א וואוקס אויף 21 טויזנט און 837 נפשות אין פארגלייך מיט לעצטן יאר.

קריטישע לאגע פון פּוילישן אידנ־טום פארהאנדלט אויף קאָנפע־רענץ אין ניו־יאָרק

פּוילישער פארבאנד און אמעריקאנער אידישער קאָנגרעס פּראָטעסטירן קעגן דער אויסראטונג פון פּוילי־שער רעגירונג.

(ספּעציעלע טעלעגראמעס צו „דאס אידישע וואָרט״ פון „איטא״)

ניו־יארק, מארט 4 (איטא). — א פאר־איינקיטע פארזאמלונג פון דער פעדעראַ־ציע פון פּוילישע אידן אין אמעריקע און פון דעם אמעריקאנער אידישן קאָנגרעס האט דא לעצטן אוונט אָנגענומען א רע־זאָלוציע קעגן די עקאָנאָמישע און סאציא־לע דיסקרימינאציעס וואס ווערן פּראָק־טיצירט פון דער פּוילישער רעגירונג קעגן די פּוילישע אידן.

די רעזאָלוציע פאדערט אויף די פּוילי־שע רעגירונג צו פארראופן א קאָנפערענץ פון רעגירונגס באאמטע און אידישע פאר־טרעטער צו פארהאנדלען פלענער, ווי אזוי די אידישע בירגער זאָלן אוועקגעשטעלט ווערן אויף א גלייכן מצב מיט די ניט־אידישע.

רעדנער זיינען געהאלטן געווארן פון פּראָמינענטע אידן וואס זיינען געווען באַ־קאנט מיט דער לאגע אין פּוילן.

דר. יוסף טענענבוים האט אין זיין באַ־ריכט דערקלערט, אז פון די איבער דריי מיליאָן אידן וואס וואוינען ביי היינטיקן צייט.

מאסקווע, מארט 4 (איטא). — עס איז אוממעגלאך צו אויספארשן די ידיעה וועגן די 70 פארברענטע ספר־תורה׳ס אין באכ־מוט (ניט אין באטום, ווי ס׳איז על־פי טעות געווען געמעלדעט) ווייל פארן אהין קאסט צו טייער און צו טעלעגראפירן אהין וועגן דעם אין אוממעגלאך.

(:-:)

אין קווינס טעאטער

מארגן, מיטוואך אוונט, וועט די קווינס טעאטער טרופּע אויפפירן אויף דעם אל־געמיינעם פארלאנג „די שטראָף פון נאָט״ קאָמעדיע דראמע אין דריי אקטן, אויפ־געפירט פון לואיס קרעמער צוזאמען מיט פלאָרענס וויינס, משה אוישער און דעם גאנצן אנסאמבל.

כ״י צו געבן אלע קווינס טעאטער פאטרָניזירער א געלעגנהייט צו זעען די דאזיקע קאָמעדיע־דראמע האט די פאר וואלטונג באשלאָסן צו שפּילן מיטוואך אוונט — דאמען פריי, און די טרופּע דערווארטעט אז די קווינס טעאטער פאט־ראָניזירער וועלן אויסנוצן די דאזיקע גע־לעגנהייט און זיי וועלן קומען אין מאסן צו דער דאזיקער פארשטעלונג.

(:-:)

דרום אפריקע שטעלט פאקטיש אָפּ אידישע אימיגראציע

קאפשטאט, דרום אפריקע, מארט 4 (איטא). — דער קוואטא ביל, וואס שטעלט פאקטיש אָפּ די איינוואנדערונג פון דרום און מזרח אייראָפּע פון וואנען אידישע אימיגראנטן קומען, איז דורכגע־נאנגען אין הויז אין דער דריטער פארלע־זונג. דערמיט ווערט די אידישע איינוואנ־דערונג קיין דרום אפריקע פאקטיש אָפּגע־שטעלט.

דער סעקרעטאר פון אידישן דעפּוטאטן קלוב האט פארגעשלאָגן, אז מאי דער ער־שטער, וועגן דער געזעץ דארף אריין אין קראפט, זאָל דערקלערט ווערן פאר א טאג פון טרויער און תפילות.

(:-:)

רבי זלאָטניק האלט היינט לעקציע וועגן ציוניזם אין איצטיקן מאָמענט

רבי י. ל. זלאטניק

רבי זלאָטניק וועט דא היינט, 8.30 אוונט, אין ציון זאל, האלטן זייער אן אינטערעסאנטע לעקציע אויף דער טעמע „דער ציוניזם אין איצטיקן מאָמענט, אין דער ליכט פון די לעצטע געשעענישן״.

די לעצטע אויפטרייסלונגען אין ארץ־ישראל און אינ׳ם ציוניזם גופא, וואס האבן געשאפן, ווי עס זעט אויס, א קרי־זיס אינ׳ם ציוניזם, און די פראגע ווי זיי האבן זיך באמת אָפּגערופן אויף דער באוועגונג, וועט פון אים באלויכטן ווערן דערווייל.

שריפה פאראורזאכט פיל שאדן אין סאסקאטשעוואן שטעטל

מארקינטש סאסק., מארט 4. — דער היינער דריי שטאָקיקער האטעל, דער טע־לעפאָן עקסטענדזיש, און א רעסטאראן זיינען דא פארברענט געווארן אויף איש. דער פארלוסט ווערט אָפּגעשאצט אויף איבער פופציק טויזנט דאָלאר.

די שריפה האט זיך אָנגעפאנגען אין קעלער פון האטעל. די אורזאך איז דער־ווייל אומבאקאנט. די פייער־לעשער האבן ענערגיש געקעמפט צו קאָנטראָלירן דעם פייער.

אלע געסט אין האטעל האבן זיך באַ־צייטנס גערעטעט.

רבי זלאָטניק האלט היינט לעקציע וועגן ציוניזם אין איצטיקן מאָמענט

רבי י. ל. זלאטניק

רבי זלאָטניק וועט דא היינט, 8.30 אוונט, אין ציון זאל, האלטן זייער אן אינטערעסאנטע לעקציע אויף דער טעמע „דער ציוניזם אין איצטיקן מאָמענט, אין דער ליכט פון די לעצטע געשעענישן״.

די לעצטע אויפטרייסלונגען אין ארץ־ישראל און אינ׳ם ציוניזם גופא, וואס האבן געשאפן, ווי עס זעט אויס, א קרי־זיס אינ׳ם ציוניזם, און די פראגע ווי זיי האבן זיך באמת אָפּגערופן אויף דער באוועגונג, וועט פון אים באלויכטן ווערן דערווייל.

THE ISRAELITE PRESS of Western Canada. The only Jewish Newspaper

דאס אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA

Subscription: $6.00 per year.

Est. 1910 — Winnipeg — Phones: 55 409—52 213 — Manitoba

וואָס בעסעדאָווסקי זאָגט וועגן דער סאָוועט רעגירונג

(א שמועס מיט דעם געוועזענעם סאָוועטישן דיפּלאָמאַט)

א. האלפערן, א פארשטייער פון "פאריזער היינט", איז געלונגען צו באקומען זיך מיט דעם געוועזענעם סאָוועטישן דיפּלאָמאַט גרינגארי בע־סעדאָווסקי. און האבן מיט אים א לייגנגערן געשפּרעך וועגן א גאנצער רייע פראגן פון סאָוועט רוסלאנד, באַ־זוגערס וועגן פראגן, וואס זיינען גו־נע אידן אין איצטיקן רוסלאנד.

דאס סענסאציאנעלע געשפּרעך, וואס וועט זיכער פאראינטערעסירן אלע אינזערע לעזער, דריקן מיר דא־ריבער איבער פון יענער צייטונג. רער.

מיין פּראָצעס אין מאָסקווע — א בולוואר ראָמאַן

— ווי אזוי פילט איר זיך נאך דעם פּראָצעס וואס מען האט פארפירט קעגן אייך אין מאָסקווע? — איז געווען די ערשטע פראגע, וואס איך האב געשטעלט בעסעדאָווסקין, נאכדעם ווי איך האב צו אים אנגעשפּארט נאך גרויסע אנשטרענ־גונגען.

— איך האב פריער געקוקט און קוק איצט ווייטער אויף דעם פּראָצעס ווי אויף א קאָמעדיע — הויבט אן דער גע־זעצער אבסאָלוט אנדער. מיט א ליינגערע דערקלערונג, — פון וועלכער זייט איר זאָלט ניט באטראכטן דעם דאזיקן פּראָ־צעס, וועט אר זעען ווי לעכערלאך דאס איז. נעמט די יורידישע פאר'ן אייגנלאך איינמאל פאר־משפט געווארן. מען האט דאך מיך שוין אין מאָסקווע דערקלערט "אויסגעזו־זעין". מיט אנדערע ווערטער: עס איז ארויסגעטראגן געווארן א טויט אורטייל איבער מיר. איצט פאר'משפט מען מיך ווידער אויף צען יאר טורמע. אבער דא ענדריקט זיך נאך: ניט די לעכערלאכקייט פון דעם דאזיקן פּראָצעס. דער גאנצער באשולדיקונגס אקט קען מיר האט זיך געשטיצט אויף דעם באריכט וועלכן עס האט צוגעשטעלט דער אנענט פון דער נע. פּע. אר. רויזענמאן, וואס איז געקו־מען קיין פאריז. ער איז אייגנטלאך גע־ווען דער מחבר פון דעם באשולדיקונגס אקט קען מיר, זעט סך הכל אויס ווי א בולוואר־ראמאן מיט ביילקע עפעקטן.

רויזענמאן האט מיך באשולדיקט, אז איך האָ בפארשווענדעט א סומע ניט מער אז ניט ווייניקער ווי פון 15.200 דאָ־לאר מיט 4 סענט. אפּגעצאלט אין אפּגע־מאסטן, אפילו די פיר סענט האט ער ניט פארגעסן. נו, איצט הערט אויס: דעם 24טן סעפּטעמבער איז אוועקגעפאָרן דאָווגאלעווסקי קיין לאָנדאן און מיר אנ־פארטרויט די לייטונג איבער דער אמ־באסאדע, איינגעפינענדיק, אז אלץ איז איר דער בעסטער אדרעגונג און האלטנ־דיק מיך פאר פולשטענדיק צופערלעסיק. אין א פאר טעג ארום, דעם 2טן אק־טאבער איז געקומען רויזענמאן און ער האט מיט א מאל פעסטגעשטעלט, אז איך האב פארשווענדעט 15.200 דאָלאר מיט 4 סענט. אלזא, ווען האב איך עס געקאָנט פארשווענדן אזא גרויסע סומע? איך וואָלט באמת געדארפט זיין א גרוי־סער קינסטלער אפערעסיט, און איך וואָלט כאראַרפט פירן אין די פאר טעג איך וויים ניט וואס פאר א ברייט לעבן, אז איך זאָל קאָנען צווישן דעם 23טן סעפּ־טעמבער און 2טן אקטאבער פארשווענדן פון דער אמבאסאדע די סומע פון ניט מער און ניט ווייניקער ווי 15.200 דאָ־לאר מיט 4סענט . . אבער, ווען אפילו איר וואָלט געווען אזא קינסטלער, וואָלט איך עס אויך ניט געקאָנט באוויין צו־ליב פאלגנדע קלארע און פשוט'ע טע־מים:

מיט דער קאסע אפּטיילונג פון דער אמבאסאדע האב איך זיך ניט פארנומען, דערמיט האט זיך באשעפטיקט אן אנשטענדי־קער מענש. אמת איז אויך, אז די טשעקס אויף די הוצאות פלעג איך אונטערשריי־בען, אבער ניט איך אליין פלעג די אלע טשעקס אונטערשרייבן. זיי האבן אבער געמוזט טראָגן צוויי אונטערשריפטן, פון מיר און פון דעם צווייטן ראטגעבער אין דער אמבאסאדע, ארענס. אלזא, אויב איך האב פארשווענדעט אויף אזא אופן 15.200 דאָלאר מיט 4 סענט, איז אויך ארענס א מיטשולדיקער. אבער ארענס ארבעט ווייטער אין דער אמבאסאדע און קיינעם וועט ניט אויפפאלן צו וואר־פען די שולד אויף אים, ווייל דאס איז פשוט אומפעגלאך און לעכערלאך.

און אויסערדעם: די וואס קאָנען גע־ענטער די ארבעט פון די סאָוועטישע דיפּלאָמאַטישע קערפּערשאפטן, די ווייסן גאנץ גוט, אז איצט ווארפט מען זיך ניט אין אמבאסאדעס מיט אזעלכע סומעס. צוליב דער שלעכטער עקאָנאָמישער לא־גע פון רוסלאנד זיינען די בודזשעטן פון די דיפּלאָמאַטישע פארשטייערשאפטן זייער באגרעניצט. אלזא, ווידער אמאָל, ווי אזוי האָב איך געקאָנט אין דער לייי־טונג פון דער אמבאסאדע פארשווענדן אזא גרויסע סומע פון 15.200 דאָלאר מיט 4 סענט? זעלבסטפארשטענדלאך, עס איז אויך פאראן א געהיימער פאנד און געהיימע הוצאות, אבער דערצו האב איך ניט געהאט קיין שייכות און קיין צוגרוף.

אט אזוי האט רויזענמאן צונויפגע־שמעטל זיין באשולדיקונגס אקט. איך בין זיכער, אז די וואס קאָנען געענטער די ענינים, וועלן ניט אנהויבן גלויבן אין דער גאנצער אנגעלעגנהייט. אבער די כונה איז א קלארע: מיט אזעלכע באַ־שולדיקונגען קאָן מען אמלייכסטן ווירקן אויף די מאסן, מיך פארשטעלן פאר א ארבעכער און פארדעקן די אמת'ע פּאָליטישע צילן פון מיין טאט. דערצו האט דאָך רויזענמאן געשטערבט מיט זיין בולוואר ראמאן. אבער דער בולוואר ראָ־מאן איז נאך ניט פארענדיקט. הערט אויס ווייטער:

ער באשולדיקט מיך נעמלאך ווייטער ניט מער און ניט ווייניקער ווי אין — גנב'ענען זילבערנע לעפל. אין דער אמ־באסאדע, נו, איז עס זייער לעכערלאך, און ס'ווילט זיך ממש ניט גלויבן אין אזוינע אבסורדן. פארשטייט זיך, אז ווע־גען דעם האט מען געשריבן נאר אין דער אמאוטישער פרעסע, קיין אויסלאנד האט מען ווענן דעם ניט מיטנעטיילט, ווייל, ווי זעט עס באמת אויס, אז א לייטער פון א סאָוועטישער אמבאסאדע גנב'עט זילבערנע לעפל . . . ? מען וועט דאך שוין באמת היטן זיך און ניט אויסלאדן אויף אפיציעלע דיפּלאָמאַטישע אויפנא־מען פארשטייער, ווייל, — ווער ווייסט וואס זיי קאָנען נאך אפּטאָ־ן זיי קאָנען נאך גנב'ענען די לעפל פון די טישן . . . אט אזא באשולדיקונג האט דער פּראָווינציאל רויזענמאן אויפגע־שטעלט קעגן מיר אויפ'ן פּראָצעס אין מאָסקווע. פאר אים איז עס אפשר א נאַרי־שע־טלאכע זאך. ער האט דאכט זיך פרי־ער געווארבעט אין א צוקער־וואווער אין א קליין שטעטל אין דרום רוסלאנד. דארט האט זיך אפשר געפירט, אז מען פלעגט גנב'ענען זילבערנע לעפל פון די טישן. האט זיך רויזענמאן דערמאנט וועגן דעם אין עס אריינגעשטעלט אין זיין בולוואר ראמאן. אויך א גוט מיטל צו ווירקן אויף דער מאסע.

אבער רויזענמאן האט דעם בולוואר־ראמאן דערפירט ביז א פיקאנטן מאָ־מענט: ער האט זיך אויך אריינגעמישט צווישן מיר און מיין — ווייב. ער נעמט זיך אן אין דעם באשולדיקונגס אקט פאר דער קריוודע פון מיין־פרוי אין ער זאגט, אז איך האב זי פארנאכלעסיקט. דאס געיעג נאך פרויען און נאך רום, — ווערט געזאגט אין דעם באשולדיקונגס אקט — האבן מיך געפירט דערצו, אז איך בין געווארן אן אפעריסט אויף מיין אמת, אלזא: רויזענמאן נעמט זיך שוין אויך אן פאר מיין מאראל . . .

— אט אזוי, פירט אויס בעסעדאָווסקי האט אויסגעזעגט דער באשולדיקונגס אקט פון דעם נאנצן פּראָצעס אין דער־פאר נעם איך אים ניט ערנסט . . .

בעסעדאָווסקים פּלענער

— וואס זיינען אייערע פּלענער אויף דער צוקונפט? — האבן מיר ווייטער געפרעגט דעם געוועזענעם סאָוועטישן דיפּלאָמאַט.

— איצט רו איך זיך אפּ אביסל נאכן פארענדיקן פון דעם ערשטן באנד פון מיינע מעמואַרן און איך רעכן באלד צו־טרעטן צו דעם צווייטן באנד. ער וועט שוין זיין מער אן אלגעמיינער. די דאָ־זיקע מעמואַרן מיינע וועלן שוין ניט באַ־האנדלען אזוי שטארק די איינצעלהייטן און איינצעלנע פּערזאנען מיט וועלכע איך האב זיך אנגעשטויסן אין מיין דיפּלאָמאַטישער קאריערע. איך וועל מער ארומרירן די אלגעמיינע ליניעס פון דער סאָוועטישער דיפּלאָמאַטיע און וועל אויך זאָגן מיין באציאונג צו זיי.

ניט איינגאנצן ריכטיק איז געווען די ידיעה, וועלכע וואס זיך באוויין אין א טייל צייטונגען, אז איך קלייב זיך שוין אינגיכן צו פארן קיין אמעריקע. דאס וועט ניט געשען, איידער איך וועל פאר־ענדיקן דעם צווייטן באנד פון מיינע מע־מואַרן. איך גלויב, אז ערשט אין מארץ שער ארבעט און די קאָטער־רעוואָלוציאָנערן וואס האט פון זיי געקאָנט אויסוואקסן — איז באוואוסט. מ'האט געקויפט א שקל אין דערמיט האט יעדער ציוניסט געהאט דאס רוב אפּגעטאָן זיין ארבעט אלס ציו־ניסט. וועל איך טאקע דערציילן אזא כאראקטעריסטישן פאל, ווי אזוי קען אזעלכע ציוניסטן איז מיר אויסגעקומען בייצוזען די רעפּרעסיעס וועלכע זיינען געווארן אנגעווענדעט קעגן זיי.

אין יעדער שטאט און אין יעדן שטע־לע אין רוסלאנד עקזיסטירט איצט א "רעוואָלוציע ארכיוו" וואו עס ווערן גע־זאמלט אלע מאטעריאלן דאקומענטן וועגן די אָרטיקע קאמפן און קעמפער פאר דער רעוואָלוציע. אין זאָלא ארכיוו אין א שטעטל אין פאלטאווער גובערניע האט דער לייטער געמאכט א גרויסע אנטדע־קונג. ער האט געפונען א ליסט פון דעם קאסיר פון דער אָרטיקער ציוניסטישער אראגניזאציע וועגן די אויסגעקופּטע שקלים פון יאר 1908, און עס זיינען קע־גען זיי אנגעווענדעט געווארן די הארב־סטע שטראפן. זייער קאנטר־רעוואָלוציאָ־נערע זינד איז באשטאנען סך הכל אין דעם וואס זיי האבן אין יאר 1908 גע־צאלט צו 50 קאפּיקעס פאר א גאנץ יאר אנגעהערן צו דער ציוניסטישער ארגאני־זאציע.

אט אזוי זעען אויס די פארפאלגונגען קעגן די ציוניסטן אין רוסלאנד — פירט אויס גרינגארי בעסעדאָווסקי — און טאַ־קע דערפאר האב איך אין מיין קאָרעס־פאנדענץ מיט מאסקווע זיך זייער שארף ארויסגעזאגט קעגן זיי, אבער זיי דויערן ווייטער.

ווי מען קאָן פּטור ווערן פון א מיליאָן אידן

— איך וואָלט געוואָלט זייער שטארק ווענדן די אויפמערקזאמקייט פון דער אידישער וועלט — הויבט אן בעסעדאָווסקי זיינע דערקלערונגען אויף דער איצטיקער אויסזיכטסלאזער לאגע פון די אידן אין רוסלאנד. — איך האלט אז אפשר נאך קיינמאל און נאך אין קיין לאנד ניט האבן די אידן ניט איבער־געלעבט אזא שווערע צייט ווי איצט אין רוסלאנד. איך בין געווען פאר־א־יארן אין דרום־רוסלאנד און האב עס אליין געזעען מיט מיינע אויגן. איך האב געזעען ווי אין פאלטאווע, אין אדעס, אין קלענערע אידישע שטעט שטעט אין דער הונגער ביי די אידן זייער גרויס, מורא'דיק, אומבאשרייבלאך, (און איצט איז נאך ערגער געווארן), אמאלי־קע זייער פארמעגלאכע אידן זאמלען איצט שטיקעלאך ברויט אויף דעם ווער־קלאכן קבנות'ריקן צושטאנד פון די אידן אין רוסלאנד, איך זע ניט קיין אויסזיכ־טען אויף א פארבעסערונג, אבערע עס איז תמיד גלייכער צו וויסן דעם אמת, און איך וועל אים פארשטעלן אויף א רייע רעפעראטן, וואס איך רעכן האלטן פאר די אידן אין אמעריקע.

(שלום מאָרגן)

פון די אידישע טראגעדיעס אין פּויל

פון ווילנע שרייבט מען:

א יונג אידיש ווייבל אין ווילנע האט זיך פאר'עקשנ'ט צו באגיין זעלבסטמארד אין איר אבער ניט געגאנגען. זי האט זיך געוואָרפן אונטער די רעדער פון א אויטאָבאס —האט דער שאפער באמערקט, און זי איז אליין געבליבן לעבן.

דאן האט די פרוי זיך צום צווייטן מאל געוואָרפן אונטער די רעדער פון א פּאָ־רענדיקן אויטאָ אבער אויך צום צווייטן אָמל איר ניט געלונגען. די אומגליק־לאכע האט זיך מיט טרערן אין די אויגן געבעטן, מען זאָל איר לאָזן רואיק שטאר־בען, ווייל איר לעבן איז סיי ווי א צע־בראכנס . . . דער מאן האט איר פארלאזן און זי געפינט זיך איצט אין גרויסער נויט, און זי האט קיין אגדער אויסוועג ניט.

די "גוטע מענשן" זיינען אבער גע־בליבן טויב צו אירע בקשות און האבן אירע בקשות ניט געוואָלט אפילו הערן.

ווען זי האט געפּרואווט צום דריטן מאל אויסברעכן איר פארצווייפלטן לעבן, האט א פּאָליציאנט אָפּגעפירט די פאר־עקשנ'טע זעלבסטמערדערן אין קאמיסאַ־ריאט, וואו מען וועט פארלויפיק נעמען די אויפזיכט אויף איר זי זאָל זיך ניט אנטאָן קיין מיתה . . .

געוואָרן 100 יאָר זינט ס'איז פארבאָטן אין אינדיע צו פארברענען אלמנות לעבעדיקערהייט

פאריקן דעצעמבער איז געווארן הונ־דערט יאָר, זינט ס'איז פארבאָטן געווארן אין אינדיע דער "סוטי"־מנהג, ד. ה. אז די אלמנות פון די רייכע הינדוסן זאָלן פארברענט ווערן לעבעדיקערהייט בעת דער לויה פון זייערע מענער, כדי זייערע נשמות זאָלן זיך פאראייניקן נאָכ'ן טויט מיט די נשמות פון די מענער.

דר "סוטי"־מנהג עקזיסטירט ביי די הינדוסן זינט הונדערטער יאָרן. די גריכי־שע היסטאָריקער דערציילן, אז כעת אלעקסאנדר מוקדון האט געמאכט זיין קריגס צוג קיין אינדיע, האט זיין מילי־טער זיך צוגעקוקט מיט גרויס רחמנות, ווי די אלמנות גייען פרייוויליק אויפ'ן שייטער הויפן. אונטער דער הערשאפט פון די "גרויסע מאָנגלאָן" זיינען פיל מאל געמאכט געווארן פּראָבעס אפּצושאפן דעם דאזיקן אכזדריות'דיקן מנהג. ווען די אנגלענדער האבן איינגענומען אינדיע, האבן זיי אָנפאנגס גארניט געטאָן אפּצו־שאפן דעם "סוטי"־מנהג, האלטנדיק, אז די רעליגיעזע צערעמאָניעס. מען האט אבער דערלאנגט אַ פּעטיציע צום וויצע קעניג אונטערגעשריבן פון 800 פון די אנגעזע־ענסטע הינדוסן, אין דער פּעטיציע איז אנ־געוויזן געווארן דערויף, אז די אנגלענדער דער דאָזיקער מנהג עקזיסטירט אבער דאָרט ערטערווייז ביז היינט

האבן ניט קיין רעכט זיך צו מישן אין זייערע רעליגיעזע מנהגים, וואס עקזיס־טירן שוין אַ סך יאָרן.

אויסער די פּראָווינצן, וואס עפּעניגן זיך אונטער דער דירעקטער הערשאפט פון אנגלאנד, זיינען פאראן אין אינדיע א רייע פירשטענטסימער, וואו עס הערשן אומ־באשריינקט די ראַדזשאס און מאהאַראַ־דואס (פירשטן). אין אמת'ן שטייען אויך די ראַדזשאס אונטער דער השגחה פון ווי־צע־קעניג בנוגע די ענינים, וואס זיינען נוגע די אנגלישע אינטערעסן. מחמת דער סוטי־מנהג האט די אנגלישע אינטערעסן ניט געשטערט, האט ער ווייטער עקזיס־טירט אין די דאזיקע פירשטענטסימער אין דער פולער קראפט ביז די זעכציקער יאָרן פון 19טן יאָרהונדערט. אין דער פּראָווינץ ראַדזשפּוט, זיינען די פרויען פון קריגס־לייט, וועלכע זיינען געפאלן אין שלאַכטן מיט די אנגלעס־ער, געגאנגען פרייוויליק אויפ'ן שייטער־הויפן. ווען ס'איז גע־שטארבן אין יאָר 1839 דער באַרימטער מאהאַראַדזשא ראַנדזשיט סינג, זיינען צו־זאמען מיט זיין קערפּער פארברענט גע־ווארן זיינע פרויען און 11 קעפּס־ווייבער.

אן אנגלישער אפיציר, וועלכער האט באשריבן אויספירלאך די לויה פון מאַ־האַראַדזשא סינג, דערציילט, ווי זיינע פיר "קעניגנס" זיינען געאנגען מוטיק אויפ'ן שייטער־הויפן און ווי פאר יעדער פון זיי האט מען געטראָגן, גייענדיק הינטערווייי־לאכס, א שפּיגל, כדי זיי זאָלן ביז דער לעצטער מינוט קאָנען האבן אלע פארגע־ניגנס. 1844. ווען ס'איז געשטארבן דער מאהאַראַדזשא סושע סינג, האט מען בעת זיין לויה פארברענט זיינע 310 ווייבער און קעפּס־ווייבער. אין יאָר 1861, ווען ס'איז געשטארבן סאַרופּ־סינג, דער הער־שער פון ראַדזשבול, האבן זיינע געזעצ־לאכע פרויען ניט געוואָלט גיין אויפ'ן שייטער הויפן; די קעפּס־ווייבער אבער האבן מקיים געווען דעם סוטי־מנהג און געלאָזט זיך פארברענען לעבעדיקערהייד. אין די זיבעציקער יאָרן פון פאריקן יאָרהונדערט איז, לויט דער פארברענג פון ווערצע־קעניג, פארבאָטן געווארן דער סוטי־מנהג אויך אין די "אומאפּהייניגיקע" ראַדזשאַס, זיינען די פרויען פון קריגס־לייט, וועלכע זיינען געפאלן אין שלאַכטן מיט די אנגלעס־ער, געגאנגען פרייוויליק אויפ'ן שייטער־הויפן. ווען ס'איז גע־שטארבן אין יאָר 1839 דער באַרימטער מאהאַראַדזשא ראַנדזשיט סינג, זיינען צו־זאמען מיט זיין קערפּער פארברענט גע־ווארן זיינע פרויען און 11 קעפּס־ווייבער.

אן אנגלישער אפיציר, וועלכער האט באשריבן אויספירלאך די לויה פון מאַ־האַראַדזשא סינג, דערציילט, ווי זיינע פיר "קעניגנס" זיינען געאנגען מוטיק אויפ'ן שייטער־הויפן און ווי פאר יעדער פון זיי האט מען געטראָגן, גייענדיק הינטערווייי־לאכס, א שפּיגל, כדי זיי זאָלן ביז דער לעצטער מינוט קאָנען האבן אלע פארגע־ניגנס. 1844. ווען ס'איז געשטארבן דער מאהאַראַדזשא סושע סינג, האט מען בעת זיין לויה פארברענט זיינע 310 ווייבער און קעפּס־ווייבער. אין יאָר 1861, ווען ס'איז געשטארבן סאַרופּ־סינג, דער הער־שער פון ראַדזשבול, האבן זיינע געזעצ־לאכע פרויען ניט געוואָלט גיין אויפ'ן שייטער הויפן; די קעפּס־ווייבער אבער האבן מקיים געווען דעם סוטי־מנהג און געלאָזט זיך פארברענען לעבעדיקערהייד.

אין די זיבעציקער יאָרן פון פאריקן יאָרהונדערט איז, לויט דער פארברענג פון ווערצע־קעניג, פארבאָטן געווארן דער סוטי־מנהג אויך אין די "אומאפּהייניגיקע" ראַדזשאַס, זיינען די פרויען פון קריגס־לייט, וועלכע זיינען געפאלן אין שלאַכטן מיט די אנגלעס־ער, געגאנגען פרייוויליק אויפ'ן שייטער־הויפן. ווען ס'איז גע־שטארבן אין יאָר 1839 דער באַרימטער מאהאַראַדזשא ראַנדזשיט סינג, זיינען צו־זאמען מיט זיין קערפּער פארברענט גע־ווארן זיינע פרויען און 11 קעפּס־ווייבער.

* * *

צווישן דער 315 מיליאָניקער באפלקע־רונג פון אינדיע זיינען פאראן פיל טויזנ־טער געבילדעטע הינדוסן, וועלכע האבן גענעריקט אינדישע און אייראָפּייאישע אונ־ייווערסיטעטן, זיי זיינען אבער ניט ווייט אוועק פון די באגריפן און גלויבונגען פון זייער פאלק און ביי א סך פון זיי איז אויך דער סוטי־מנהג פארהייליקט. א פראָנצויזישער זשורנאלעסט האט אמאל געהאט א געשפּרעך מיט א געבילדעטן אינדוס וועגן די אנגלישע אונטערדריקונ־גען אין אינדיע.

— ווייסט איר, וואס די אנגלענדער טוען ביי אונז? — האט אויסגערופן דער אידוס, פינקלדיק מיט די שווארצע אויגן — זיי פרעסן דאָך אונזערע מאמעס!

— וואס הייסט, האט געפרעגט דער פראנצויז מיט דערשטוינונג, צי זיינען די אנגלענדער מענשן־פרעסער?

ס'האט זיך אויסגעזעוויזן, אז אונטער "מאמעס" האט דער געבילדעטער אינדוס פארשטאנען ניט מענשן, נאר קי, וואס זיינען פארהייליקט ביי די אינדוסן.

ווידער רומענישע געדעכטיקייט

מיר ווארטן מיט אומגעדולד אויף דער געלעגנהייט צו זאָגן א גוט ווארט פאר דער רומענישער רעגירונג, אויף וויפל ס'איז שייך איר באציי־אונג צו אידן. מיר האָבן אזוי מיט צופרידנהייט פארעפנטלאכט די ידיעה וועגן דעם, ווי נאָך די לעצטע קישינעווער עקסצעסן האט א מיינסטער, צו־זאמען מיט דעם קישינעווער בירגערמייסטער, באזוכט רבי צירלסאָן און אויסגעדריקט זייער באדויערן פאר די פאסירונגען.

ליידער קומט זיך אויס אין דער אונטערשטער שורה, אז אט די אלע דעמאָנסטראציעס פון דער רעגירונג, וואס דארפן ווייזן איר גוטן ווילן בנוגע די אידן, זיינען ניט מער ווי פוסטע קריגן די כוליגאנעס ניט איבער די הענט, נאר, פארקערט, זיי ווערן דערמוטיקט צו ווייטערדיקע אויסברוכן קעגן די אידן.

די טעג האט דער קישינעווער געריכט גע'משפט די טעאָלאָגישע סטודענטן, וואס האָבן אנומלט געמאכט דעם פאגראם אין קישינעוו. דער געריכט האט אָנגענומען פאר גוטגעלט די אלטע טענה פון דר אנטיסעמיטן, אז זיי זיינען גאר אטאקירט געווארן פון דן אידן, און — אז דעם פאגראם האָבן די אידן געמאכט אויף זיך אליין, כדי צו מאכן אויף זיי א בלבול, נעבאך . . .

און דער געריכט האט אלע אָנגעקלאָגטע סטודענטן באפרייט, — מיט'ן רעזולטאט אז עס קומען שוין ווידער אָן ידיעות וועגן אטאקעס אויף אידן אויף די באנען. אז דער געריכט זאָגט אז מען מעג, איז דאָך ניט שייך!

און אזוי האָבן מיר אין רומעניע אונטער דער דעמאָקראטישער פּוי־ערים רעגירונג די זעלבע "געדעכטיקייט", ווי אונטער דעם קאָרופּטן בראַ־טיאנו רעזשים. אמווייניקסטנס, אויף וויפל ס'איז שייך די אידן, האט זיך דארטן גארנישט ניט געענדערט. — דער זעלבער שטענדיקער פאגראם.

ל. טאָלמי

גענעראל סעקרעטאר פון איקאר און מיטגליד פון עקספּערטן קאמיסיע איז ביראָ בידזשאן, קומט קיין ווינניפּעג און וועט דאָ ארויסטרעטן

פרייטאג מארט 7, 8.30 אָוונט

אויף א

מאס-מיטינג

שבת מארט 8טן, 9.30 אָוונט

א באנקעט

לכבוד דעם גאסט

א קאָנפערענץ

פון איקאר מיטגלידערשאפט מיט פארטרעטער פון אלע פריינטלאכע ארגאניזאציעס

זונטאג מארט 9טן, 10 פרי

אלע אונטערנעמונגען

אין פרייהייטס טעמפּל

זונטאג מארט 16טן, 8 אָוונט

איקאר קאָנצערט

אין שטראָם פון לעבן

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

פון דר. ל. ב—ן

(פאָרטזעצונג)

און אויף מאָרגן, ווען רבי בערעטשטיין האָט מיט עניִן גערעדט מיט זיין וויכוח קול, און האָט די ברענענדסטע פאַרבן פאַר איר געשלידערט די פאַלגן פון אַזאַ ליבע, פאַר אירע עלטערן און פאַר איר אַליין, האָט זי זיך צעוויינט. און אים געבן איר וואָרט, אַז זי וועט דעם קריסט מער ניט טרעפן.

דאַן האָט זי אָנגעשריבן אַ בריוו צו מיטשעלען, אין וועלכן זי האָט אים דעם גאַנצן אמת געזאָגט, און איז באַלד אַוועק געפאָרן קיין לייקוואוד . . .

מער האָט זי אים ניט געטראָפן. אָבער פאַרצווייפלט איז זי איצט געווען נאָך מער ווי פריער. זי האָט אים ניט געקאָנט פאַרגעסן.

דאַן האָט רבי בערעטשטיין, דער אייניציקער מענש, אויסער רוטי'ן, וועלכער האָט וועגן איר טראַגעדיע געוואוסט, זי אָפט באַזוכט, ווען זי האָט זיך צוריקגעקערט פון לייקוואוד, און איר געזוכט צו טרייסטן און איר פאַראינטערעסירן אין געזעלשאַפטלאַכער טעטיקייט. אַ געוויסע צייט האָט זי געאַרבעט פאַר אַלערליי וואוילטעטיקע אנשטאַלטן. האָט אַ געוויסע צייט באַזוכט די ציוניסטישע פאַרזאַמלונגען, און ווען דער "רעליף" פאַר די מלחמה ליידנדע האָט זיך געגרינדעט, האָט זי אויך אַנטייל גענומען אין דעם, אָבער אָן חשק, אָן יענע ברען וואָס זאָל איר מאַכן פאַרגעסן. דאָס אַלצדינג איז פאַר איר געווען ווי אַ ביטערע מעדיצין וואָס זי האָט זיך געצוואונגען צו נעמען כדי אויסצוקוריר אַ שאַרפן ווייטאָג טיף אין איר האַרצן . . .

אָבער דער ווייטאָג האָט זיך ניט געלאָזט אויסקורירן. יענעם האָט זי אַלץ ניט געקאָנט פאַרגעסן און די ביינקעניש האָט איר געפרעגט ווי אַ ראַך; דאָ גאַנצע פריערדיקע לעבעדיקייט אירע האָט די ביינקעניש פון איר נשמה אַרויסגעזויגט.

דאַן האָט זי זיך געכאַפּט צום פּיאַנאָ שפּילן. זי האָט ניט שלעכט פּיאַנאָ געשפּילט. רבי בערעטשטיין האָט איר געראַטן די דאָזיקע פייאיקייט מער צו אַנטוויקלען, מיינענדיק, אַז אין דעם וועט זי איר רו געפינען, און ער אַליין האָט אויסגעפונען פאַר איר אַ באַוואוסטן מוזיק לערער, אָן זי אַ געוויסע צייט צו יענעם נעם געפאָרן, לעקציעס ביי יענעם גענומען און דערנאָך אויפגעהערט — האָט קיין עדולד ניט געהאַט פאַר דעם . . . .

זי האָט מער קיין געדולד פאַר קיין זאַך ניט געהאַט. האָט זיך מיט קיינעם און מיט גאָרנישט מער ניט אינטערעסירט, ניט אפילו מיט די יונגעלייט, וועלכע פלעגן צו איר איצט קומען. זיי אַלע האָבן זיך איר אויסגעוויזן אַזוי ענלאַך איינער צום צווייטן, און אַזוי ניט ענלאַך צו יענעם, וועמעס בילד זי האָט אָן דער האַרצן געטראָגן. זי אַין געווען גלייכגילטיק צו זיי אין האָט גאָרנים געזוכט זיי צו געפעלן וועדן . . .

האָבן די יונגעלייט, אַלע פון זיי קינדער פון רייכע עלטערן, אַדער אַליין געטאַלירטע געשעפטן, זיך אויף אויפגערט מיט איר צו־אינטערעסירן, און יענע דערער פון זיי האָט ביי זיך אַ מיינונג וועגן איר אָפּגעמאַכט: — אַ מיידל אָן לעבן, — אַ נאַריש מיידל, — און אַיי־נער האָט זיך אויסגעדריקט: — עפּעס אַ צעמישטע מיידל, — און נאָך איינער — אַ שטאָלצע קו, — און אַ. וו.

אָן אָן עקזאַמען

געזונטע מעפּער, אין עלטער פון 15 ביז 45, קאָנען באַקומען אַ פּאָליסי פאַר $3,000.

רייטס פאַר $3,000

Age	Rate	Age	Rate
29	$52.05	35	$76.75
29	58.14	40	91.35
30	66.00	45	110.85

EXCEL

פּאָליסי פאַרזאָרגט:
$3,000 אין פאַל פון נאַטירלאַכן טויט
$6,000 אויב צופעליק דער־הרג'עט
$30.00 אַ טאָגלאַך אויב פולשטענדיק אַרבעטלאָז ווי אויך $3,000 נאָכן טויט

EXCELSIOR LIFE INSURANCE COMPANY
Head Office - - Toronto
For further particulars write:
P. S. Rogers Special Representative
C. D. Burnham Provincial Mgr.
610 McArthur Bldg.
Winnipeg, Manitoba

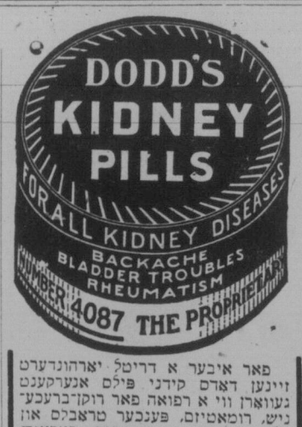

פאַר איבער אַ דריטל יאָרהונדערט זיינען דאָדס קידני פּילס אַנערקענט געוואָרן ווי אַ רפואה פאַר רוקן־בראַכע־ניש, רומאַטיזם, פּענכער טראַבלס און אַלע אַנדערע קראַנקהייטן פאַראורזאַכט פון פעלערהאַפטע נירן. צו באַקומען ביי אַלע דילערס פאַר 50 ס. אַ באַקס, אָדער 6 באַקסעס פאַר $2.50, אָדער דירעקט, ווען איר שיקט צו דעם פּריין, פון.

THE DODDS MEDICINE CO. LTD.
Toronto 2, Ont.

און זיי האָבן אויפגעהערט צו גיין צו איר . . .

איר פאָטער פלעגט זיך קאָכן: אַ טויטע בריאה, ווי איר מאַמע. פאַרשטייט ניט ווי אַריינצוכאַפּן די מיין אין פּאַסטקע! פאַרוואָס שמייכלט זי ניט? פאַר־וואָס לאַכט זי ניט? וועלכע משוגענער ווייל חתונה האָבן מיט אַזאַ בריאה?!

זי האָט אָבער ניט געשמייכלט, ניט געלאַכט. און ווען זי האָט אַמאָל, גע־לאַכט, האָט דער־געלעכטער געקלונגען אַזוי טרוקן, ווי ביי אַן אַלטער פרוי.

רובינטשיק האָט דאַן גענומען זוכן אַ שידוך דורך אַ שדכן פאַר איר. די איי־נגעניע געשיכטע: דער חתן איז, געוויי־לאַך רייך געווען, און אַזאַ לאַנגווייליקע מיידל האָט אים ניט געקאָנט געפעלן.

אַזוי איז זי געבליבן מיט איר פאַר־לאָשענעם פייער, און קיינער אָן איר הויז, אויסער רוטי'ן, האָט ניט געוואוסט וואָס פאַר אַ טראַגעדיע זי האָט דורכגע־לעבט; קיינער האָט ניט געוואוסט וואָס אַזוינס עס האָט דערשטיקט דעם אַמאָ־ליקן הילבערדיק; געלעכטער פון עניִן.

אָבער ווען אַמעריקע איז אַריינגעטראָ־טען אין דער וועלט מלחמה, האָט זי דאַן אינגאַנצן אויפגעלעבט. דער אַלגעמיינער

וועריקאָס אַלסערס, אָפּענע וואונדן, עקזעמע און אַלע אַנדערע הויט פראַבלעמס הייסן נעהייליג אויף אַיר אָרבעס. לייכטע הייפּישע זעלבסט באַהאַנדלונג. נעבראַוכס מיט אויסגעפּרובירטן דער־פאָלג: פאַר אַ סך יאָרן וואו אַלע אַנ־דערע הייל־מיטלען עס האָבן ניט געה־אָלפן. אַ סך באַשעטיקונגען, שרייבט זי:

NURSE DENCKER
610½ Portage Ave. Winnipeg

מר. סיימינגטאָן, 452—14טע סטריט, ברענדאָן, שרייבט: "צופרידן צו אינפאָרמירן אייך אַז מיין פוס אין פולשטענדיק אויסגעהייליט. די גאַנצע נעשווילאַכץ, וויטיק און ברענונג איז פאַרשוואונ־דען. איך בין זייער דאַנקבאַר צו אייך און וועל מיט פאַרגיגן עגטפערן אַלעמען, וואָס וועלן צו מיר שרייבן וועגן מיין אויסהייליגונג.

פאַטריאָטיזם, וואָס האָט אַרומגעכאַפּט די מייסטע אידישן זין און טעכטער, האָט איר אויך הינגעריסן און איר געמאַכט צו פאַרגעסן אָן אַלצדינג. פּונקט ווי איר שוועסטער רוטי'ן. זיי האָבן געאַרבעט פאַר די ליבערטי באָנדס, פאַר דעם רויטן קרייץ. טאָג און נאַכט זיינען זיי אַרומגעגאַנגען איבער די טעאַטערן און אַנדערע עפנטלאַכע פּלעצער און האָבן געאַרבעט.

דאַן האָט מיט אַמאָל געטראָפן, וואָס האָט איר די אויגן אויפגעריסן און וואָס עס האָט איר דערנאָך צעטומלט:

זי האָט באַמערקט, אַז יעדעס מאָל ווען זי קומט מיט רוטי'ן אין אַן עפענט־לאַכן פּלאַץ, פאַרקויפט זי, די זיבעצן יאָריקע רוטי אַ סך מער באָנדס פון איר, און דאָרט וואו זי אַליין קאָן ניט פאַר־קויפן, פאַרקויפט "דערנאָך איר יונגע שוועסטער אַזוי לייכט . . .

האָט זי זיך דאַן געפרעגט: — וואָ־רום? — און ווען זי האָט זיך טיפער דערזעען וואָס האָט איר מיט אַמאָל די אויגן אויפגעריסן אויף זיך אַליין און האָט זי צעטומלט: אין איר שוועסטער'ס דערפאָלג האָט זי דערזען דעם דערפאָלג פון רוטי'ס יונגט און רייצנדער פריי־לאַכקייט, און דעם ניט דערפאָלג פון איר אַליין, וועלכע איז ניט אַזוי יונג, ניט אַזוי רייצנד, און טוט אַזוי פרייליך.

דאַן האָט זי זיך דערשראָקן; האָט זיך דערשראָקן פאַר דעם געראַנג, טאָמער, טאָמער פאַרבלייבט זי זיצן אַן אַלטע מויך . . .

און ווען זי האָט זיך דערנאָך אָנגע־הויבן צו צוקוקן צו די יונגעלייט, וועלכע זיינען אַריינגעגאַנגען צו איר שוועסטער און צו דעם ווי זיי פאַרהאַלטן זיך צו רוטי'ן און ווי ווייניק זיי באַמערקן איר, עניִן, איז דאָס איר נאָך קלאָרער גע־וואָרן . . .

דאָס האָט איר געטריבן, אַז זי זאָל אָפּהויבן צו קוקן אויף די יונגעלייט גאַנץ אַנדערש ווי פריער און האָט זיי געגומען זוכן . . .

זי האָט זיי אָבער איצט געזוכט ניט מיט דער פריערדיקער פרייליקייט, ניט מיט דעם פרייען נשמה געלעבטער פון אַמאָל, נאָר געעוואונגען, ניט דרייסט און שעמעווידיקערהייד. ווייל אין איר האַרצן איז זי שטאָלץ געווען, און איר האָט זיך כסדר אויסגעראַכט, אַז דער יונגערמאַן וועט באַלד באַמערקן, אַז זי יאָגט זיך נאָך אים . . .

צוליב אַ יונגערמאַן האָט זי אַמאָל אויף אויפגעטראָטן אויף אַ פאַריין־קאָנ־צערט, וואו זי האָט פּיאַנאָ געשפּילט. תמיד האָט זיך איר גע'חלומ'ט, אַז דאָרט וואָרט יענער אויף איר; אָבער "יענער" איז דאָרט ניט געווען.

דעם זומער, ווען זי איז אין ברעדלי ביטש געווען האָט זי אויך אַ סך מאָל געפיינט, אַז "יענער" איז שוין געקומען. אָבער יעדעס מאָל האָט זיך דערנאָך אַרויסגעוויזן, אַז יענער דיינקט ניט אפי־לו וועגן איר.

זי האָט שוין אָנגעהויבן צו טראַכטן וועגן אַ שידוך דורך אַ שדכן מיט דעם ערשטן בעסטן מאַן, ווען ראַביום איז מיט אַמאָל אָנגעקומען. דערפאַר האָט זי איצט אַזוי געטראַכט וועגן אים. דערפאַר האָבן אַלע אַן איר הויז אַזוי געטראַכט וועגן אים.

ער האָט אויף איר אַן איינדרוק גע־מאַכט. ער איז אַזוי ניט ענלאַך געווען צו די אַנדערע וואָס זי האָט געקאָנט.

און צוזאַמען מיט די נעדאַנקען וועגן אים, האָט זיך אין איר האַרצן גענומען וועקן, אַן זי האָט זיך עפּעס געשעמט פאַר דעם, און האָט געזוכט עס צו באַ־האַלטן פון די שטוביקע . . .

אַ וואָך איז אַוועק, ראַבינס האָט דעם גרעסטן טייל פון זיין צייט פאַרבראַכט אין ניו־יאָרק מיט די געשעפטסלייט, מיט וועלכע ער האָט ביז אַהער געהאַנדלט. אַזוי ווי ער איז געווען איינער פון די גרעסטע "אוט־אָף־טאַון" באַיערס — איינער פון די גרעסטע קונים אויסער ניו יאָרק — האָבן די ניו־יאָרקער גע־

אומזיסטיקער זייטיק!

איינציקע מענטשן נעמען אָן שמערצן פאַר גוט.

זיי לאָזן אַ פאַרקילונג "גיין זיין וועג".

זיי וואַרטן אַז זייערע קאָפּשמערצן "וועלן זיך אויסשטיין".

אויב זיי ליידן פון נערוו־שמערצן אָדער פון נייראַלגיע, האָפן זיי צו פיל בעסער אינדערפרי.

אין דער זעלבער צייט ליידן זיי אומזיסטע שמערצן. אומזיסטע דערפאַר, ווייל עס איז דאָ אַ קאָנגעניטע, אַספּירין טאַבלעטס גיבן שטענדיק מאָענטאַלע הילף פון פאַרשיידענע שמערצן וואָס מיר האָבן אַמאָל געדאַרפט דורכטראָגן. אויב דער זייטיק האַלט אָן, זאָלט איר זיך וועגן דעם באַראַטן מיט אַ דאָקטער.

פאַרהיט אייך פון אַ סך שמערצן און אומבאַ־קוועמלאַכקייט דורך די פיל איבערצייגטע נוצן פון אַספּירין. אַספּירין איז זיכער, שטענדיק דאָס זעלבע. אין אַלע דראָג סטאָרס מיט פולשטענדי־קע אָנווייזונגען.

BAYER ASPIRIN
TRADE MARK REG.

ווי אַן אַרימע אידישע יתומה אין ווילנע איז אויפגעריכטעט געוואָרן דורך אַ ירושה

פון ווילנע מעלדעט מען:

אַ כפרה אַלע סצענעס ביי וועלכע מען זיצט אָפּ טעג און נעכט און מען ציט קוים אַרויס פון זיך עפּעס אַ מעשה שלא היה ולא נברא — אַז דאָס לעבן אַליין גיט אָפּט אַרויס אויפלעכע פּאַסירונגען, וואָס קאָנען ניט געבוירן ווערן אפילו אין דער רייסטער פאַנטאַזיע. און אָט אַזאַ מין אמת'ע פּאַסירונג איז פאַרלאָפן די טעג אין אַ היגן יתומים אינטערנאַט.

מיט אַ יאָר 16 צוריק איז אין יתומים אינטערנאַט אויפ'ן נאָמען פון "נאַדרע מאַרקס" אַריינגעגאַנגען געוואָרן אַ קליין צוויי־יאָריק מיידעלע. דער פאָטער אירער איז אַריינגעצויגן געוואָרן אין זיין צייט אין'ם רוסישן מיליטער, איז אַוועק דער־נאָך אויפ'ן פראָנט און שוין ניט געקו־מען צוריק. די אַרימע מוטער, נעבאַך, איז געבליבן אָן מיטלען צום לעבן, און נאָך לאַנגע איבערלייגונגען (דאָך אַ מו־טערס האַרץ!), האָט זי זיך אַנטשלאָסן אָפּצוגעבן אַ קינד אין יתומים אינטער־נאַט. דערנאָך איז די מוטער פאַרוואַנדלט געוואָרן אין מינסק, וואו זי לעבט נאָך ביז היינטיקן טאָג. דאָס קינד איז דער־ווייל געוואָקסן און זיך אויסגעהאַדעוועט אַלס אַ שיינער פרייליך.

מיט עטלאַכע טעג צוריק האָט זיך אין אינטערנאַט געמאַלדן עפּעס אַ יונגערמאַן און זאָג אָנגעהויבן נאָכפרעגן וועגן דער יונגער 18 יאָריקער פרייליך. לכתחילה איז דער פאַרוואַלטער פון דער אינטער־נאַט אויסגעקומען פאַרדעכטיק: עפּעס אַ יונגער עלענאַנטער הער פרעגט זיך נאָך אויף אַ שיינער פרייליך — ווער ווייס, אפשר האָט ער בנוגע איר שלעכטע כו־נות. דער יונגערמאַן האָט אָבער פאַרזי־כערט, אַז ער איז דער פרייליכס אַ פעטע־— אַ לייבלאַכער ברודער פון איר אומ־געקומענעם פאָטער; און נעקומען איז ער כדי איר צו ברענגען גליק, באַשר בכו־איר אַלטער זיידע (דער מוטער'ס פאָטער) וואָס וואוינט אויצט אין סמאַרגאַן, ווייל איר מאַכן פאַר זיין אייניציקער יורש'טע.

סמאַרגאַן איז ניט ווייט פון ווילנע, האָט די אינטערנאַט פאַרוואַלטונג באַ־שלאָסן צו שיקן אַהין דאָס יונגע מיידל, מיט אַ באַגלייטער פון אינטערנאַט, כדי דאָרטן איינ'ן אָרט אַלעס געוואויר ווערן.

און עס האָט זיך אַרויסגעוויזן אַז די גאַנצע מעשה איז אמת: דער זיידע פון דעם מיידל, דערשפּירנדיק, אַז ער איז נוטה למות, האָט זיך דערמאָנט אַן זיין אייניקל און האָט געשיקט דעם יונגמאַן איר אויפצוזוכן, כדי אָפּצושרייבן פאַר איר די ירושה: אַ הויז, מיט אַ בעל־הבתיש'קייט און אַביסל מזומנים דער־צו.

אָבער ניט אַזוי לייכט איז דאָס גליק געקומען צו דעם מיידל. ס'האָט זיך באַ־וויזן אַז דער זיידע האָט מיט אַ צייט צו־ריק חתונה געהאַט מיט אַ צווייטער פרוי (ווי לצים זאָגן, האָט די פרוי חתונה גע־האָט מיט דעם אַלטן נאָר צוליב דער ירו־שה) — און אָט האָט זיך איצט די אַלטע איינגע'קשנ'ט און געמאַכט אַ ליאַרעם, אַז די ירושה קומט איר . . . אין דעם סכסוך האָבן זיך אַריינגעמישט דער עט־לאַכע בעל־בתים און דער סמאַרגאַנער רבי, און פלוץ אַ דאַנק זייער הילף איז די ירושה געבליבן ביי דעם מיידל.

דאָס גאַנצע שטעטל האָט זיך באַטייל־יקט אין דער שמחה פון דער אומגעריכטע אויפגעריכטער מיידל, און די שטעטלדי־קע שדכנים זוכן שוין פאַר דער רייכער כלה אַ פּאַסיקן שידוך . . .

(פאָרטזעצונג קומט)

פּיאַנערן אין היידרא אַנטוויקלונג

מיליאָנען דאָלאַרן זיינען איינגע־שפּאַרט געוואָרן צו די בירגער אין עלעקטרישער באַלייכטונג און קראַפט בילם צוליב דעם פאַקט וואָס די ווייט־פעד עלעקטריק קאָמפּאַני איז געווען דער פּיאָנער און האָט איבערצייגט די מענלאַכקייט פון היידרא קראַפט אַנט־וויקלונג אין פינאַנס אויפ'ן ווינציקע רייזער אין 1906. זינט יענער צייט איז דער מאַרקעט פאַר קראַפט געוואַקסן זייער גרויס. אויסגעבעסערטע מאַשי־נען האָבן פאַרגרעסערט נידערקערע פּראָ־דוקציע קאָסטן און דאָס, צוזאַמענגע־פּאַרט מיט אַ זייער אַפּרעסעריבן גע־ברויך, האָט געפירט צו נידעריקערע רייסט ביז איצט. ווען ווינציקע האָט די ביליקסטע היידרא קראַפט אויף דעם אַמעריקאַנער קאָנטינענט.

Winnipeg Electric Company

"אייער נאַראַנטיע פאַר גוטער באַדינונג".

צוויי ריזיקע צווילינג־שיפן

לעצטן יאָר, ווען די "ברעמען" האָט געמאַכט איר ערשטע רייזע, האָט זי גע־מאַכט אַ סענסאַציע מיט איר שנעלקייט, וואָס האָט געבראַכן אַלע פריערדיקע רע־קאָרדס. די "אייראָפּאַ", אַ צווילינג־שיף צו דער "ברעמען", וועט אינגיכן אָנקומען קיין ניו יאָרק. די צוויי ריזיקע צווילינג־שיפן וועלן זיין דער שטאָלץ פון די יַ.מ'ען.

די "ברעמען" און די "אייראָפּאַ" זיי־נען די שנעלסטע שיפן און מאַכן זייער רייזע אין ווייניקער ווי פינף טעג, שנעלי־קייט און באַקוועמלאַכקייט זיינען די הויפּט אייגנשאַפטן פון די דאָזיקע וואונ־דערבאַרע שיפן. די דריטע קלאַס אין בייד שיפן האָבן דעם קאָמפאָרט פון די הע־כערע קלאַסן אין אַנדערע שיפן און פילע פאַסאַשירן האָבן זיך איבערצייגט אין דעם. די דיזיינינג רום איז גרויס און זייער פּראַקטיפול אויסגעשטאַטעט. די שפּיז איז זעלטן געשמאַק, די צוויי שיפן זיינען איינגעאַרדענט מיט פיינע שפּאַציר־גאַנ־גען, מיט אַ טאַנצזאַל און מיט ספּעציע־לע אָפּטיילונגען פאַר ספּאָרטס, זון בעדער און אַנדערע פאַרוויילונגען. קורץ, אַ ריי־זע מיט דער "ברעמען" אָדער "אייראָפּאַ" מיינט אַן צווייפל אַ פאַרגעניגן־רייזע.

CANADIAN NATIONAL EXPRESS

ווען איר שיקט געלט צו אייערע קרובים אהיים

שיקט דאָס דורך

קענעדיען נעשאָנאַל עקספּרעס

דאָס געלט ווערט צוגעשטעלט אין הו'ז און אויסגעצאָלט אין אַמעריקאַנער דאָלאַרן. יעדע קבלה (רעסיט) פאַר דעם געשיקטן געלט פון דער קענעדיען נעשאָנאַל עקספּרעס אין נאַראַנ־טירט פון דער קאַנאַדער רעגירונג.

פאַר וויטערע איינצעלהייטן שרייבט

Canadian National Express
355 McGill St., Montreal

יעדער אָנענט פון דער קענעדיען נעשאָנאַל רייל־וויי (אייזנבאַנען) קאָן שיקן געלט אהיים. ווען איר שיקט פעלקאָר, פרעגט שטענדיק פאַר קענעדיען נעשאָנאַל עקספּרעס

THE TRADERS TRUST COMPANY

אפיציעלע אסיינס, עקזעקיוטארס, אַדמיניסטראַטאָרס, פינאַנציעלע אָנענטן

4טער פלאָר, יוניאָן טראַסט בילדינג — טעלעפאָן 26 892

"דאָס אידישע וואָרט"

דינט די אינטערעסן פון אַלע אידן פון מערב קאַנאַדע — פון די גרויסע לייקס ביז דעם פּאַסיפיש אָקעאַן.

"דאָס אידישע וואָרט"

העלפט בויען און באַפעסטיקן דעם יונגן אידישן ישוב פון מערב קאַנאַדע וועלכער איז צעשפּרייט איבער ריזיקע שטחים פון די פּריירי פּראָווינצן.

"דאָס אידישע וואָרט"

איז דער צעמענט וואָס האַלט צוזאַמען דעם פאַרצווייגטן אידישן קיבוץ, מיט זיינע אינסטיטוציעס און אַנשטאַלטן, העלפנדיק לייגן אַ ציגל צו אַ ציגל צו דעם נייעם גרויסן בנין פון אונזערע מערב פּראָווינצן.

לייענט און פאַרשפּרייט

"דאָס אידישע וואָרט"

געדרוקט אין אייער שפּראַך און אין אייערע אינטערעסן!

פּרינטינג און אַדוועטייזינג

דאָס זיינען אונזערע צוויי פאַכן!

ווענדעט זיך צו אונז אין אַלע אייערע באַדערפנישן פון דרוק אַרבעט און צייטונגס אַנאָנסן, און מיר גאַראַנטירן אייך

פולקאָמענע צופרידנהייט

THE ISRAELITE PRESS LIMITED

165 Selkirk Ave. — Phone 52-213

אידישע העלדן

שפאנענדער ראמאן פונ'ם אידישן לעבן אין דער צייט פון דער גרויסער מלחמה

פון י. ג.

(פארטזעצונג)

אין א ווילע ארום איז דער שמש אהוים אויפ'ן גאס, האט אפגעשטעלט אייניקע אידן און באלד האט זיך דורך לאפידישאק ווי א בליץ דורכגעטראגן די שרעקלאכע בשורה, אז די סאלדאטן קומען.

אויף די איינוואוינער איז אנגעפאלן א ווילדע אימה.

זיי האבן געוואוסט וואס עס באדייטעט אין מלחמה צייט, ווען רוסישע סאלדאטן קומען אין א אידישער שטעטל, סאי א פרעמדע, סאי אן אייגענע.

מיסליץ און לאצק זיינען געווען פאר זיי דער בעסטער ביישפיל.

אין אלע קראמען אין לאפידישאק זיינען געשלאסן געווארן, די סחורה אויסגעראמט און באהאלטן אין די קעלערן, די לאדן פון די הייזער צוגעמאכט און קיין מענש האט זיך ניט געוויזן אויפ'ן גאס.

די שטעטל האט אויסגעזעען אזוי ווי אויסגעשטארבן.

עס איז געווען אויפ'ן צווייטן טאג נאכמיטאג אלס קאפיטאן אלעקסאנדער ניקאלאיעוויטש כוואסטונאוו מיט עטלאכע הונדערט סאלדאטן אויף פערד זיינען אריינגעפארן אין שטעטל.

די גרויסע מפלה וואס ער האט געכאפט פון די אידישע חברים אין ביעליץ, האבן כוואסטונאוו'ן גארניט געשאט; אין קעגנטייל, גענעראל בעזומאוו האט צוגעשטעלט וועגן אים אין גענעראל־שטאב דעם בעסטן רעפארט. ער האט אים פארגעשטעלט אלס העלד, וועלכער האט מיט א הייפעלע סאלדאטן געפירט א שלאכט קעגן א גרויסער עסטרייכישער ארמיי און כוואסטונאוו איז נאך זיין ביעליצער מפלה באערט געווארן מיט א געארגיעווסקין ארדן.

איצט איז ער געריטן שטאלץ ווי א פרינץ דורך לאפידישאק, אבער דער שמייכל פון זיינע ליפן איז באלד פארשוואונדן געווארן אלס ער האט באמערקט דאס די געשעפטן זיינען געשלאסן און די גאסן זיינען ליידיק פון מענשן.

"טשארט פאבערי"! — האט ער געברומט, — פונקט ווי אין גאליציע. די מענשן האבן זיך באהאלטן, זיי ווילן ניט אויפנעמען זייערע אייגענע סאלדאטן. זיי זיינען שונאים פון רוסלאנד!

ער האט געגעבן א קאמאנדע צו איינעם פון זיינע אונטער אפיצערן, מען זאל אויפברעכן די קראמען.

א פאר דוצענד אידישע געשעפטן זיינען אויפגעריסן געווארן. איבעראל איז זיינען די געשעפטן געווען ליידיק, אומעטום זיינען די סחורות געווען ארויסגעפירט.

—פארראטן! — האט קאפיטאן כוואסטונאוו געשריען צו זיינע אונטער אפיצערן, — מען האט אונז פארראטן! — די אידן זיינען פריינט פון די עסטרייכער און די דייטשן. זיי האבן באהאלטן פון אונז אלע עסנווארג!

און אונטער דער נאז האט ער געברומט פאר זיך:

— ניט אומזיסט האט מיך פאנענקא יאדוויגא געווארנט פיל מאל, אז אלע אידן זיינען פאררעטער. אבער איך וועל דא די פאררעטער זוכן און איך וועל זיי געפינען!

עס איז ווירקלאך געווען פאנענקא וועלכע האט פאר כוואסטונאוו'ן געשילדערט אלע אידן אלס פאררעטער.

נאכדעם ווי די אידישע חברים האבן געהאט זייער גרויסן זיג אין ביעליץ, און נאכדעם ווי זיי האבן ארעסטירט פאן קאנוויצקי און צעשטערט דעם לוסטיקן לעבן אויפ'ן מאיאנטיק, האט די שיינע פארדארבענע פאליאטשקע באשלאסן צו פארן צו כוואסטונאוו'ן.

אמת, עס איז מלחמה. אבער עס איז פאר איר געווען ניט קיין נייעס דאס הינטער יעדער ארמיי פארן נאך פילע פרויען, געליבטע פון די אפיצערן, וועלכע באזעצן זיך ניט ווייט פון לאגער.

און פאנענקא יאדוויגא האט זיך אויך באזעצט ניט ווייט פון גענעראל בעזומאוו'ס ארמיי אין דער געגנט פון לאצק.

אבער אין הארצן האט געברענט א פייער פון האס קעגן די אידישע חברים, איבערהויפט קעגן רפאל ניימאנ'ען און קעגן מאיר מארגאלים'ן, וועלכע האבן צוריקגעוויזן איר ליבע.

זי האט זיי געהאסט אפילו נאכדעם ווי זי האט דערזעען שענבערג'ן, צו וועמען די פארדארבענע אריסטאקראטן האט דערפילט א ליידנשאפט.

אלס גרויסער שווייגער האט שענבערג ניט געקאנט באזיגן פרויען־הערצער און מער ווי איין מאל האבן די חברים איבער אים זיך געוויצלט, אז ער וועט מוזן בלייבן אן אלטער בחור.

דערפאר איז זיין איבערראשונג געווען גרויס, אלס פאנענקא יאדוויגא, וועלכע האט אים אויף איר פאטער'ס מאיאנטיק ניט באמערקט, האט זיך אים דערקלערט אין ליבע, נאכדעם ווי זי האט אים געזעען א פאר מאל ניט ווייט פון לאגער.

אבער דער אידישער סטודענט איז געווען קלוג ניט אפצושטויסן פון זיך פאנענקא יאדוויגא. אין קעגנטייל, ער האט זיך פאר איר געצייגט אלס זייער גליקלאך אין איר ליבע און איר צו פארדאנקען איז ער באקאנט געווארן מיט כוואסטונאוו'ן.

ער האט דעם רוסישן קאפיטאן פארטרויערט, אז ער איז אן עסטרייכער, א לייטענאנט אין אבערסט הערנאק'ס רעגימענט אין פשעמישל, און אז ער וויל דינען די רוסן אלס שפיאן. ער וויל פארראטן זיין אייגן לאנד.

— אהא! אזא פויגל זייט איר! — האט כוואסטונאוו געלאכט, — מיט אזעלכע חברה זיינען מיר פארזיכטיק.

דער אידישער יונגערמאן האט געמאכט א קאלטע מינע.

— אז איר ווילט ניט, בארף מען ניט, — האט ער געזאגט. — איך זוך ניט דערפון קיינע פארדינסטן. איך וויל ניט קיין געלט, נאר מיין ראכע.

— ראכע? — האט כוואסטונאוו געפרעגט נייגעריק, — אין וועמען ראכע?

— טאקע אין מיין אייגענעם קאמאנדיר, דעם אבערסט, — האט שענבערג געענטפערט, — און אויב איר וועט ניט אננעמען מיין אנבאט, וועל איך אויף אן אנדער וועג נעמען נקמה. א, ער וועט מיר געדיינקען.

און שענבערג האט ביז געטרייסלט מיט זיין פויסט אין דער לופטן.

— ווייסט איר, אז איך קאן אייך נעמען געפאנגען אלס שפיאן? — האט כוואסטונאוו פלוצלונג א פרעג געטאן.

— איך ווייס, — האט דער יונגערמאן רואיק געענטפערט.

— ווייסט איר די שטראף פון שפיא[illegible]?

— געוויס ווייס איך, — האט שענבערג געענטפערט. — איך בין אן אפיצער.

— און זאגט מיר, פארוואס ווילט איר נעמען ראכע פון אייער אפיצער.

— עס איז א לאנגע געשיכטע, — האט שענבערג געענטפערט מיט א טרויעריקער מינע, — וועגן א פרוי.

כא — כא — כא, — האט כוואסטונאוו גראב זיך פאנאנדערגעלאכט, — איך האב פארשטאנען. אבער טאקע איצט וויל איך וויסן די גאנצע געשיכטע. וועגן א פרוי, זאגט איר?

— יא, וועגן א פרוי, — האט שענבערג געענטפערט, — אבער וועגן מיין פרוי און ניט קיין פרעמדע.

— אייער פאלקאווניק האט געפירט א ליבע מיט איר?

— יא, זייט איך האב חתונה געהאט איז דער פאלקאווניק צו מיר באזאנדערס פריינטלאך. אלע קאנען אים פאר א בייזן, שלעכטן מענשן און די אפיצערן האבן אים אימער געהאסט.

און צו מיר איז ער אויך אימער געווען שטרענג און שלעכט ביז מיין חתונה.

— פארוואס איז ער צו מיר געווארן פלוצלונג אזוי גוט?

— מיר איז דאס גארניט איינגעפאלן.

— איך האב זיך נאר געפרייט וואס דער פאלקאווניק איז צו מיר פריינטלאך און האב אנגעהויבן צו בויען פלענער צו קריגן א העכערן אמט אין מיליטער.

— איר ווייסט דאך דער קאפיטאן, יעדער אפיצער האט אין זיך ערן־ליבע און וויל אוואנסירן.

— איך האב באשלאסן צו בעטן ביי מיין גוטן פאלקאווניק, ער זאל פאר גוט־זאגן אין גענעראל שטאב.

— ער האט עס מיר פארשפראכן.

— אין א געוויסן טאג האב איך געקראגן פון אבערסט הערנאק א באפעל צו גיין מיט א קאמפאניע סאלדאטן צו גיין באפאלן די רוסן אויף דער גרעניץ.

— פארוואס האט ער גראדע אויסגעקלאבן מיך אויף דער דאזיקער געפערלאכער שליחות? פארוואס זיינען אלע איבעריקע אפיצערן פארבליבן אין לאגער?

— איך האב ניט געוואגט צו פרעגן, איך האב גענומען רירענדן אפשייד פון מיין פרוי, וועלכע האט מיך געטרייסט, און איך בין אוועק מיט מיינע סאלדאטן.

— איך מיט מיינע סאלדאטן האבן ניט געהאט קיין דערפאלג.

— אין מיסליץ האבן מיר אויסגעפונען אז די רוסן זיינען שוין געווען פריער פאר אונז און האבן אלעס צושטערט און חרוב געמאכט.

— אויף דער גרעניץ איז געשטאנען א גרויסע רוסישע ארמיי און עס וואלט געווען אומזיסט פאר א הייפעלע סאלדאטן אנצופאנגען א קאמף.

— איך האב דארום זיך צוריקגעקערט נאך פשעמישל. עס איז געווען שפעט אין דער נאכט ווען איך בין אנגעקומען צו מיין הויז. דאס הארץ האט אין מיר געשטורעמט, איך האב שוין געוואלט זעען מיין פרוי, פון וועלכער, מיר האט זיך געדוכט, אז איך בין שוין אוועק א גאנצע אייביקייט.

— אבער שטעלט זיך פאר מיין שרעק, אלס איך האב דערהערט פון אינוויינייק, פון מיין שלאף צימער, די שטימען פון א מאן און פרוי.

— די פרויען שטימע האב איך באלד דערקאנט. עס איז געווען פון מיין פרוי. זי רעדט אין מיטן נאכט אין מיין שלאף צימער מיט א פרעמדן מאן?! מיין גאט!

— דאס בלוט האט מיר ארייגעשפארט אין קאפ פון צארן, איך האב מיט מיין גאנצן אימפעט זיך א ווארף געטאן קעגן דער טיר און איר אויפגעריסן.

— מיין פרוי איז גאר אין נאכט העמד געזעסן אויפ'ן שויס פון מיין פריינט: פאלקאווניק הערנאק!

— מיין פרוי אין די ארעמס פון א פרעמדן מאן! די פרוי אין וועמעס טריהייט איך האב קיינמאל ניט געצווייפעלט!

— אין דעם ערשטן אויגנבליק בין איך געווארן אזוי צעמישט, דאס איך האב זיך אויסגעצויגן ווי א סטרונע און אפגעגעבן מיין שונא די מיליטערישע ערע אלס מיין קאמאנדיר.

— ערשט דער געלעכטער פון מ י י ן פאלשער פרוי האט מיך געבראכט צו זיך און איך האב אנגעהויבן שוימען פון וואוט, מיין צארן איז געווארן אן א גרעניץ און איך האב זיך געכאפט שלאגן מיין פרוי.

— נאר דער פאלקאווניק האט מיר צוריקגעהאלטן:

— זיי ניט קיין נאר, — האט ער צו מיר געזאגט געלאסן, — מענשן מאכן קאריערע דורך זייערע פרויען. פארוואס זאלסטו דאס ניט טאן? דו ווייסט, איך קאן דיר טאן א טובה אין גענעראל שטאב, טא מאך א שווייג. איך נעם ניט אוועק דיין פרוי פון דיר, אבער מיר קאנען זיך ביידע טיילן מיט איר ליבע.

— עס איז אויף מיר אין דעם דאזיקן אויגנבליק געקומען אזא שוואכקייט, דאס איך האב ניט געהאט די מוט צו דערשיסן מיין שורקישן אבער קאמאנדיר אויפ'ן פלאץ, און שטיל האב איך אפגעטראטן פון מיין הויז צו דעם רויבער פון מיין גליק.

— דאמאלסט איז אין מיר געבארן געווארן דער געדאנק צו ווערן א פאררעטער. איבערצוגעבן אונזער עסטרייכישע ארמיי אין די הענט פון רוסישן שונא, און צו האבן מיין ראכע — א פאררעטער וויל איך ווערן — און דא בין איך.

(פארטזעצונג קומט)

NEW PALACE THEATRE

היינט און מארגן
וויקטאר מעקליין אין
"קאקייד ווארלד"
א דורכאויס ריידנדיק בילד
(ספעשל)
אויך קאמעדיע — פאקס נייעס

איילט זיך ניט!

מצה וועט זיין ביליקער

איך ברייננ ארויין איינע פון די בעסטע מצות אין די פאראייניקטע שטאטן צום ערשטן מאל אין וויניפעג

גוט באקאנטע מצות אין די שטאטן
און זייער גוטסקייט
מוז ווארפן די פרייזן פון אנדערע מצות

מער איינצעלהייטן וועלן אנאנסירט ווערן ווען די מצות וועלן אריינקומען קיין וויניפעג

BUCKWOLD'S ELECTRIC BAKERY

119 SALTER ST. WINNIPEG PHONE 55 708

לייענט די

"דבר"

ענגלישע וועכנטלאכע ביילאגע

לייט־ארטיקלען — באהאנדלונגען — נייעסן
"אלץ וואס איז וויכטיק וועגן ארץ־ישראל"

אבאנאמענט פרייזן:
1 יאר, $3.00 — א האלב יאר, $1.50 — 3 חדשים, 80 סענט

מיט געלט און באשטעלונגען זיך ווענדן צו
P. O. B. 199, TEL AVIV, PALESTINE

אבאנאמענט פרייז צאלבאר אין פאראויס

די ווערטן אנגעבאטן אין
דיימאנדס
אין
בוירקס
קאנען ניט איבערטראפן ווערן
Henry Birks & Sons, Ltd.

קווינס טעאטער

א פרעזענט צום פובליקום
בלויז פאר איין פארשטעלונג
מארגן
מיטוואך דעם 5טן מארט
צוויי פאר איינעם — צוויי פאר איינעם

לואיס קרעמער — פלארענס ווייס — מאריס אוישער
אין דער גרעסטער מעלאדראמע פון סעזאן

די שטראף פון גאט

אויפגעפירט פון לואיס קרעמער
נוצט אויס די געלעגנהייט — קויפט א טיקעט און קריגט איינעם פריי

ענדערונגען אינם פערסאנאל פון דער גודריטש קאמפאני

ע. ס. סאדושינט, וויצע־פרעזידענט און דזשענעראל מענעדזשער פון קענעדיען גודריטש קאמפאני, לימיטעד, קיטשענער, אנט., האט לעצטנס אנאנסירט אייניקע וויכטיקע און קאנסטרוקטיווע ענדערונגען אין דעם עקזעקוטיוו פערסאנאל פון דער ארגאניזאציע.

ל. דזשי. נידלס, אסיסטענט צום דזשענעראל מענעדזשער פאר די לעצטע פיר יאר, איז באשטימט געווארן סיילס מענעדזשער, "טייער" דיוויזיע וועלכער וועט האבן דע סאופזיכט אויף די סיילס פון "טייערס" און אויף דעם ברענטש פערסאנאל.

א. דזש. מיניסטער, וועלכער איז געווען מיט דער גודריטש קאמפאני זינט 1925, איז באשטימט געווארן סיילס מענעדזשער פון דער שוכווארג דיוויזיע.

דזשי. ר. דאנאלדסאן, געוועזענער מענעדזשער פון וואנקאווער דיסטריקט, איז טראנספערירט געווארן קיין טאראנטא אלס דיסטריקט מענעדזשער פון יענער טעריטאריע.

ה. א. מאולעט, וועלכער איז פאר א סך יארן געווען איינער פון די הויפט סיילס לייט פון דעם וואנקאווער ברענטש וועט פארנעמען מר. דאנאלדסאנ'ס פלאץ אלס דיסטריקט מענעדזשער דארטן.

א. קאעהלער, געוועזענער דזשענעראל סיילס מענעדזשער האט איבערגעריסן זיינע פארבינדונגען מיט דער קאמפאני, ווי אויך וו. וו. עטקינסאן, געוועזענער מענעדזשער פון טאראנטא דיסטריקט.

—):(—

חתונה פארטיע דערטרונקען, ווען אייז ברעכט זיך אונטער

ווארשע, פוילן, מארט 4. — חתן כלה און 28 מחותנים זיינען דערטרונקען געווארן אין טייך נאראגענזא אין ווילמא דיסטריקט, פארנדיק פון זייער חופה צערעמאניע אין א קירך אינ'ם דארף סוויניסיאני.

כדי צו פארקירצן דעם וועג האט דער פריילאכער עולם באשלאסן איבערפארן איבער'ן טייך. איבער א העלפט פון טייך איז זיי זייער פארקירצונגס פלאן געלונגען, אבער אויף דער צווייטער העלפט האט זיך דער אייז פלוצלונג דורכגעבראכן און זיי זיינען איינגעזונקען געווארן מיט זייערע פערד און שליטנס אונטער'ן אייז. אויף זייערע קולות זיינען אנגעלאפן א סך מענשן, אבער יעדער פארזוך צו רעטן זיי איז געווען א דורכפאל. די הילף איז אנגעקומען צו שפעט.

—):(—

שפאניע רופט שפאניאלישע אידן צו זיך אין לאנד

ווין, מארט 3 (איטא). — לויט א באריכט אין "טאג" האט די שפאנישע רעגירונג ארויסגעשיקט צירקולארן צו אלע שפאנישע קאנסולן, אין וועלכע זיי ווערן באפולמעכטיקט צו דערמוטיקן די שפאניאלישע אידן צעשפרייט איבער דער וועלט צוריקצוקערן זיך קיין שפאניע.

רבי גרינוואלד, פארשער פון דער געשיכטע פון די שפאניאלישע אידן, באשטעטיקט דעם באריכט.

—):(—

ראטערמיר קעגן הנחות צו אינדיע

לאנדאן, מארט 4. — לארד ראטערמיר דערקלערט, אז זיין נייע פאליטישע פארטיי, "די יונייטעד עמפיר פארטי", איז אבסאלוט קעגן וועלכע ס'איז נייע הנחות צו "די אינדישע אגיטאטארן", — "וועלכע שטעלן מיט זיך צוזאמען בלויז איין פראצענט פון דער אינדישער באפעלקערונג". אינדיע, זאגט ער, וועט נאך ניט זיין רייף פאר זעלבסט־רעגירונג פאר דורות.

היינט אויף דער ראדיא

CKY
וויניפעג
7.30—באקינגהאם האלבע שטונדע.
8.00—קאנצערט.

CNRW 780
וויניפעג
9.00—סי. ען. אר. טראנסקאנטינענטאל נעטווארק.

CJGX 650
יארקטאן
7.15—פרייריע פארמערס ראדיא שעה.

CJRW 499.7
פלעמינג
5.40—מוזיק.
6.00—אנקל פיטער.
7.10—געריק טעאטער.
7.30—וויניפעג פיאנא קא. קאנצערט.
8.00—סטודיע מוזיק.
8.30—אויר להילם ארקעסטער.

KDKA 780
6.00—פיטסבורג. מוזיקאל. פראגראם.

WDAF 610
7.50—קענזאס סיטי. ארקעסטער און געזאנג.

WHO 1000
7.00—דעם מאינס. קאנצערט נומערן.

WCCO 810
8.00—מינעאפאלים, סט.־פאול. אלד גאלד ארקעסטער.

WMAQ 670
8.30—שיקאגא. נאן־באש קאנצערט.

WLW 700
9.00—סינסינאטי. ארקעסטער.

WENR 870
9.00—שיקאגא. היים קרייז קאנצערט.

WGN 720
9.30—שיקאגא. פיטשור.

WLW 700
10.00—סינסינאטי. פראגראם.

WDAF 610
10.30—קענזאס סיטי. מוזיק. פראגראם.

WTMJ 620
11.00—מילוואוקי. טאנץ מוזיק; ארגאן קאנצערט.

WLW 700
12.00—סינסינאטי. מוזיק. פראגראם.

סילקענע זאקן
האלב פרייז
טשאנג לי סילק פרעזערווירונג
שנייט אייערע זאקן בילס אין צוויי און נאך מער.
לאזט אונז דאס איבערציינן
באקס. 25ס. ביי מעיל, 35ס.
NORTHLAND CHEMICAL CO.
614 Somerset Bldg. Winnipeg

INCOME TAX SERVICE
AUDITS, FINANCIAL REPORTS
INVESTIGATIONS
בוקקיפינג סערוויס
ס. א. פארטיגאל
— מיט —
דזשא. לוס און קאמפאני
Chartered Accountants, Auditors
204 ט'יוניאן בלאק, טעלעפאן 23 942
רעזידענס פאן 24 524

אין קווינס טעאטער

מיטוואך אוונט וועט די קווינס טעאטער טרופע אויפפירן אויף דעם אלגעמיינעם פארלאנג "די שטראף פון גאט", קאמעדיע דראמע אין 3 אקטן, אויפגעפירט פון לואיס קרעמער צוזאמען מיט פלארענס ווייס, משה אוישער און דעם גאנצן אנסאמבל.

כדי צו געבן אלע קווינס טעאטער פאטראניזירער א געלעגנהייט צו זעען וויי דאזיקע קאמעדיע דראמע האט די פארוואלטונג באשלאסן צו שפילן מיטוואך אוונט ליידים פריי. נוצט אויס די דאזיקע געלעגנהייט און קומט צו דער דאזיקער פארשטעלונג. איר וועט זיך אמוזירן.

אין פעלעס טעאטער

זייער אן אינטערעסאנט בילד ווערט געוויזן היינט אין פעלעס טעאטער — א בילד וואס וועט אייך האלטן געשפאנט פון אנפאנג ביז'ן סוף. דאס בילד הייסט "קאקייד ווארלד", א דורכאויס ריידנדיק. (ספעשל). קיינע קינדער פרייזן אין פארלייף פון דעם בילד. עס ווערט אויך געוויזן א שיינע קאמעדיע און פאקס נייעס. זעט די דאזיקע בילדער אין פעלעס טעאטער, איר וועט זיך אמוזירן.

—(:):—

אידים שיסט זיין שווער וואס וויל פארטיידיקן זיין טאכטער

סארבאורי, אנט., מארט 4. — קאסט דזשארגאן, 52 יאר אלט, ליגט אין א שטארבענדן צושטאנד אין היגן שפיטאל מיט פינף וואונדן פון רעוואלווער קוילן וואס זיין אידים, סטיו פראקאפאוויטש, האט לויט דער פאליציי, אין אים אריינגעשאסן ווען ער האט געמאכט א פארזוך צו באשיצן זיין טאכטער ווען איר מאן האט אין א קריג געצילט זיין רעוואלווער אויף איר.

פראקאפאוויטש, 31 יאר אלט, וועמעס פרוי האט זיך אפגעזונדערט צו וואוינען מיט אים איז איצט אין די הענט פון דער פאליציי.

Classified Section — קלאסיפייד סעקשען

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג:

איין מאל, 5 ס. פער "אגייט ליין"	פאר 3 מאנאטן, $2.15 "
פאר א וואך, 20 ס. "	פאר 6 מאנאטן, $4.00 "
פאר א מאנאט, 75 ס. "	פאר 1 יאר, $7.50 "

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

6 רום הויז, פולי מאדערן, 33 פוס לאט אין מאניטאבא עווע. צווייטער בלאק פון מיין סט. א גרויסע מציאה. פרייז $3,000.

צו פארענטן א 5 רום נייע באנגאלא, מיט א באהייצטער סאן רום. אק פיני־שינג, פייער פליים. צו פארענטן מיט א לים פאר א יאר אדער פאר 2 יאר.

פארלאנגט א פארטנער אין א גוט עטאבלירטער מאנופעקטשורינג ביזנעס, מיט $10,000 קאפיטאל. אן אויסגעצייכנטע ביזנעס מיט א גוטן פראפיט. עס פאדערט זיך מער קאפיטאל צו פארגרעסערן די ביזנעס. פאר מער אינפארמאציע זיך ווענדן צו

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 55 761 און 53 807

צו פארקויפן א קלאדינג סטאר, מיט אדער אן סטאק. פיקסטשורס זייער ביליק. גוטע געלעגנהייט. ביליק רענט. זיך ווענדן אין 623 מיין סט. אורזאך פון פארקויפן ווייל איך פארלאז די שטאט.

1927 שעווראלעי קאוטש מיט א סך עקסטראס. אייגנטימער מוז פארקויפן. וואלט אנגענומען א קלענערע קאר און א פעימענט. באלאנס אויף לייכטע אפצאלונגען. טעלעפאנירט, דזשעקסאן, 26 630.

1929 קרייסלער פלימוט סעדאן. א ריכטיקע מציאה. די דאזיקע קאר איז אזוי גוט ווי נייע. טעלעפאנירט, — וואסערמאן 23 625.

נארט ענד, איסט פון מיין סטריט, פולי מאדערן 6 רום הויז, פול בייסמענט, געוויירט פאר עלעקטריק. בלויז $2,500. לייכטע טערמינען.

WALCH LANDS, LTD.
303 Huron and Erie Bldg.

שטייט! קוקט!

סטעלא עווענוי—6 רום הויז, מאדערן, 3 בעדרומס. זייער גוטן צושטאנד. 66 פוס לאט. בלויז $2,600. ריזאנאייבל קעש פיימענט, באלאנס 6½ פראצענט.
BOYLE-BOWLES REALTY CO.
205 Kensington Bldg.
Ph. 24 061; Res. 45 228

נייער פול מארקערס ווינער, קאסט $85
צו פארקויפן פאר $15. אויך א דורכזיכטיקע קארד סיסטעם פאר האלב פרייז.
McINTYRE'S LTD.
512 McIntyre Block

נייע באנגאלא, שערבורן סטריט, מוז פארקויפט ווערן פאר'ן מארטגעדזש, — $4,800. עס איז $1,800 אונטער קאסט.

קאטעדזש, מאדערן, 5 רומס און ווארימער גאראדזש, גיטער לאקיישאן אויף אבערדין. פרייז $2,800.

7 רום פולי מאדערן הויז אויף בראום עווע. לעבן מיין סט. אין ערשט קלאסיקן צושטאנד. פרייז $4,100.

אויב איר ווילט א הויז, זעט
ח. פערלמאן, י. יאו, נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
796 Main Street Phone 51 000

איר וועט זיין צופרידן מיט די שניי ווייסע געוואשענע וועש וואס מיר מאכן. פליז רופט אונז אפ.
INDEPENDENT LAUNDRY LTD.
2075 Broad St., Regina
E. L. SLADE, Mgr.
Phones 7055 & 4422,

איר קאנט קריגן אייער לאונדרי געוואשן ביי יעדער פון אונזער באדינונג דורך בלויז אפרופן 2093. קאנטרי פונקטן קאנען דאס שיקן ביי מעיל אדער עקספרעס און ארדערס וועלן פינקטלאך אטענדעט ווערן.
CHRISTIE LAUNDRY
Phone 2093 Saskatoon, Sask.

קויפט אייער פורניטשור און פורנישינגס
פון
Dominion Furniture Co., Limited
און האט פארגעניגן פון דעם נייעם יאר וואס אזויפיל מענשן האבן אייך געוואונשן.
לייכטע טערמינען אראנזשירט.
באמערקט דעם אדרעס
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

וואנצן און קאקראוטשעס
פארניכטעט. ארבעט גאראנטירט
CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529

פרעגט פאר —
סורים קוילן
"נעגראבן אין דעם ביינפעיט דיסטריקט"
$7.00 א טאן
אלע ראיעלע דילערס האבן עס
פרעגט פאר די פאלגנדע סטאנדארד ברענדס:
קרעסענט — איסטערן
ביינפעיט — דאמיניאן
סילקסטאן

:: צו פארענטן :: FOR RENT

צו פארענטן א גוטע סטאר מיט 5 רומס אדער סטאר אליין אין 589 סעלקירק עווע. עלמוואוד. רענט ביליק. פרעגן אין 278 בראום עווניו, טעלעפאן 54 900.

צו פארענטן א סטאר און א 4 רום סוויט אין 390 סעלקירק עווע. מען קאן עס איבערנעמען דעם ערשטן אפריל. סטים באהייצט, פולי מאדערן. לויפנדיקע הייסע וואסער צו יעדער צייט. גרויסער עטיק צו טריקענען וועש. ספעציעלע באקסעס פאר ווערדזשעטייבלס. רענט $60 א מאנאט. זיך ווענדן דירעקט צום אייגנטימער, מר. א. גראזני, 707 מיין סט. טעלעפאן 25 148.

צו פארענטן איינע אדער צוויי גרויסע רומס אין א פול מאדערנער הויז, מיט אלע באקוועמלאכקייטן. קאנען זיך באנוצן מיט דער קיטשן. איין מינוט גאנג פון מיין סטריט קאר. זיך ווענדן אין 427 טשארלס, קאר. סט. דזשאנס. עווענוי. טעלעפאן 52 260.

סטאר צו פארענטן אין א גוטער שטעטל אין סאסקאטשעוואן מיט א באפעלקערונג פון 2000. באלדיקער באזיץ. אויב איר זייט פאראינטערעסירט שרייבט צו:
DRAWER D—WAPELLA, SASK.

3 אדער 4 רום סוויט צו פארענטן אין א פיינער הויז מיט א טעלעפאן. זיך ווענדן 376 מעגנוס עווענוי.

צו פארענטן א צימער ביי אן אנשטענדיקער פאמיליע, מיט אלע באקוועמלאכקייטן, לעבן מיין סטריט. ווענדן אין 74 לאסטער סטריט, טעלעפאן 53 168.

געשעפט _ געלעגנהייטן
Business Opportunities

צו פארקויפן א נייע און סעקאנד הענד קלאדינג און דזשועלרי סטאר. זיך ווענדן אין 198 היגינס עווענוי.

וואנדערבארע דעליקאטעסן ביזנעס. א גוטע געלעגנהייט פאר צוויי יונגע מענשן. אן אנדער געשעפט נעמט אוועק מיין גאנצע צייט. איך מוז פארקויפן. זיך ווענדן אין 287 סעלקירק עווענוי.

גראסערי סטאר צום איבערגעבן אין 711 סעלקירק עווענוי. פיקסטשורס $400. קאן נעמען מיט אדער אן סטאק. זיך ווענדן אין 711 סעלקירק עווענוי.

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106
290 פארטעדזש עוו. איבער לייסאום טעאטער
נייסטע בעסטע פאקס טראט און וואלץ סטעפס
קלאסן און סטריקטלי פריוואטע לעסאנס.
פולער קורס פון לעסאנס $5.00

איבערגעבויטע טייפרייטערס
גאראנטירט. שרייבט פאר אילוסטרירטן פרייז ליסט.
פרייער אינסטרוקציע בוך ווענגן טייפרייטינג נעגעבן מיט יעדן איינקויף. קלינינג און ריפערינג פינקטלאך געמאכט.
ספעשל רענט רייטס פאר סטודענטן
MODERN OFFICE APPLIANCES LTD.
249 Notre Dame Ave. Phone 24 783

געלט!
פאר אייערע באלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאנאטן צו באצאלן עס צוריק. ריזאנייבל רייטס. פינקטלאכע באדינונג. שטרייננ פארטרויאלאך
אפן טעגלאך ביז 7.30 נאכמיטאג.
General Loan and Insurance Agency
718 Somerset Block, Winnipeg
Phone 24 789

אייער אלטע מעבל געמאכט ניי
און טאקע ביי אייך אין דער היים
בעסטע ארבעט פאר ביליקסטע פרייזן.
רופט מיך אפ
23 629

סינגער סטאר, 300 נאטר־דיים, קארנער פרינצעס. פארוואס צאלן מער? זעט אונזערע עטוואס געניצטע בארגענס. נייע זינגער מאשינען; טערמס אדער קעש. גרויסער קרעדיט פאר אייער מאשין. טעלעפאן 86 171. דז. שייפער, מענעדזשער.

סעקאנד הענד סייפס און וואולט טירן, האלב פרייז. סייפס געעפנט און פארריכט. קאמבינייש אנס געענדערט (אלע סארטן סייפס).
CANADIAN DIEBOLD SAFE CO.
183 Notre Dame E., Winnipeg, Man.

פארלאנגט א פארטנער מיט $3000 אין א ביזנעס וואו מען קאן מאכן א לעבן. פאר אינפארמאציע זיך ווענדן אין 674 סעלקירק עווענוי.

פאונדיישאנס פאר מצבות געמאכט און פארריכט פאר אייער צופרידנהייט.
JOHN SCHALER
Phone 5993921

מיר פארריכטן "ראנס" אין
סילקענע זאקן
ביליקסטע פרייזן אין קאנאדע
Suite 1, Westminster Block
330 DONALD STREET

:: שטעלע פארלאנגט ::
SITUATION WANTED

א אינטעליגענטער יונגערמאן, גוטער בוקקיפער, קאן גוט די ענגלישע שפראך און האט א 12 יאריקע דערפארונג אין קאנטרי דזשענעראל ביזנעס, פארלאנגט א שטעלע אין א דזשענעראל סטאר. א כאן אויף וועלכן איר קאנט זיך פארלאזן אין יעדער הינזיכט. פארהייראט. רעדט רוסיש דייטש, רוטעניש און אנדערע שפראכן. אויב איר דארפט אזא מענשן, שרייבט צו דאס אידישע ווארט באקס 7524.